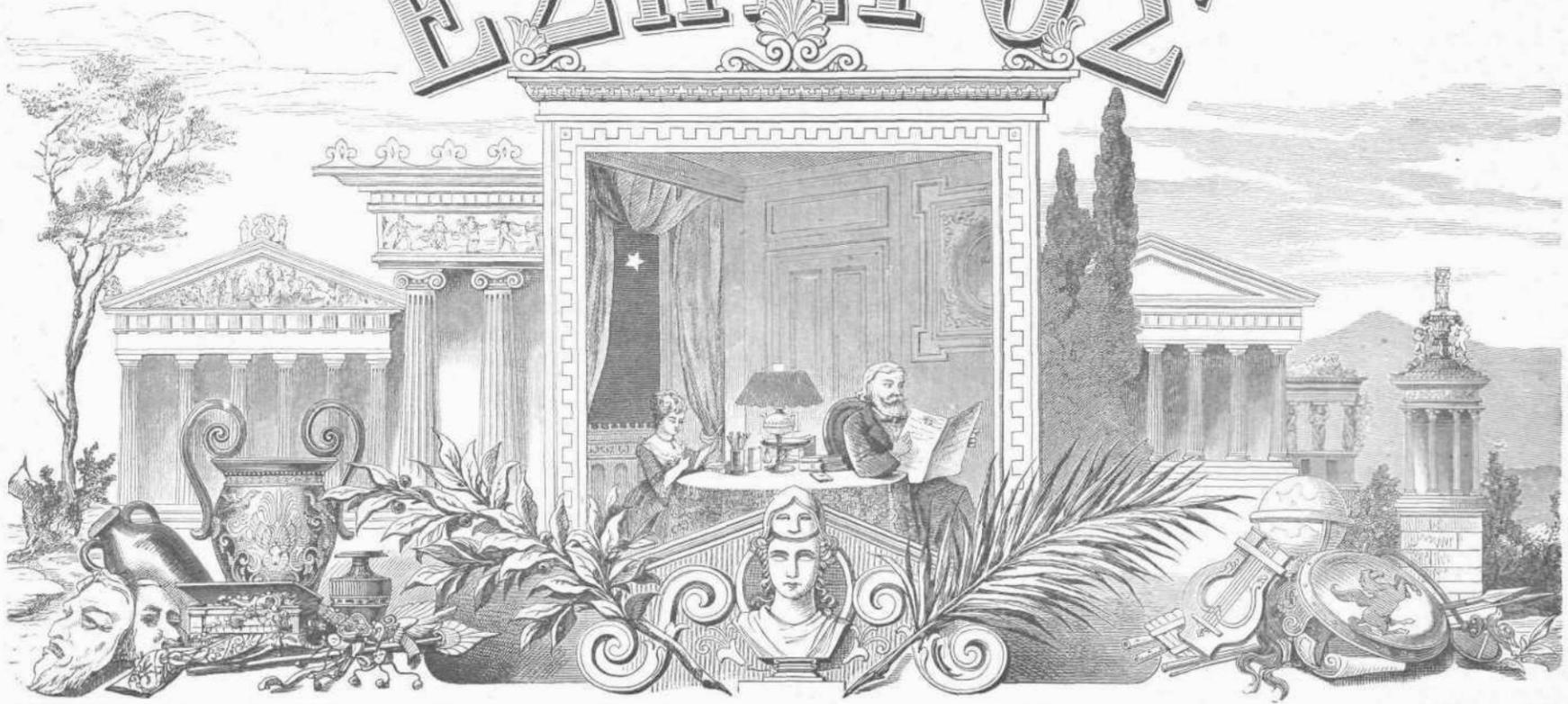


ΕΣΠΕΡΟΣ



Ἔτος Α΄.

Εκδίδεται
τῇ 1/13 καὶ 15/27.
ἐκαστοῦ μηνός.

Εν ΛΕΙΨΙΑ: τῇ 113 Ἀπριλίου 1882

Τιμὴ ἑτησία
προπληρωμένη
εἰς χρυσόν.

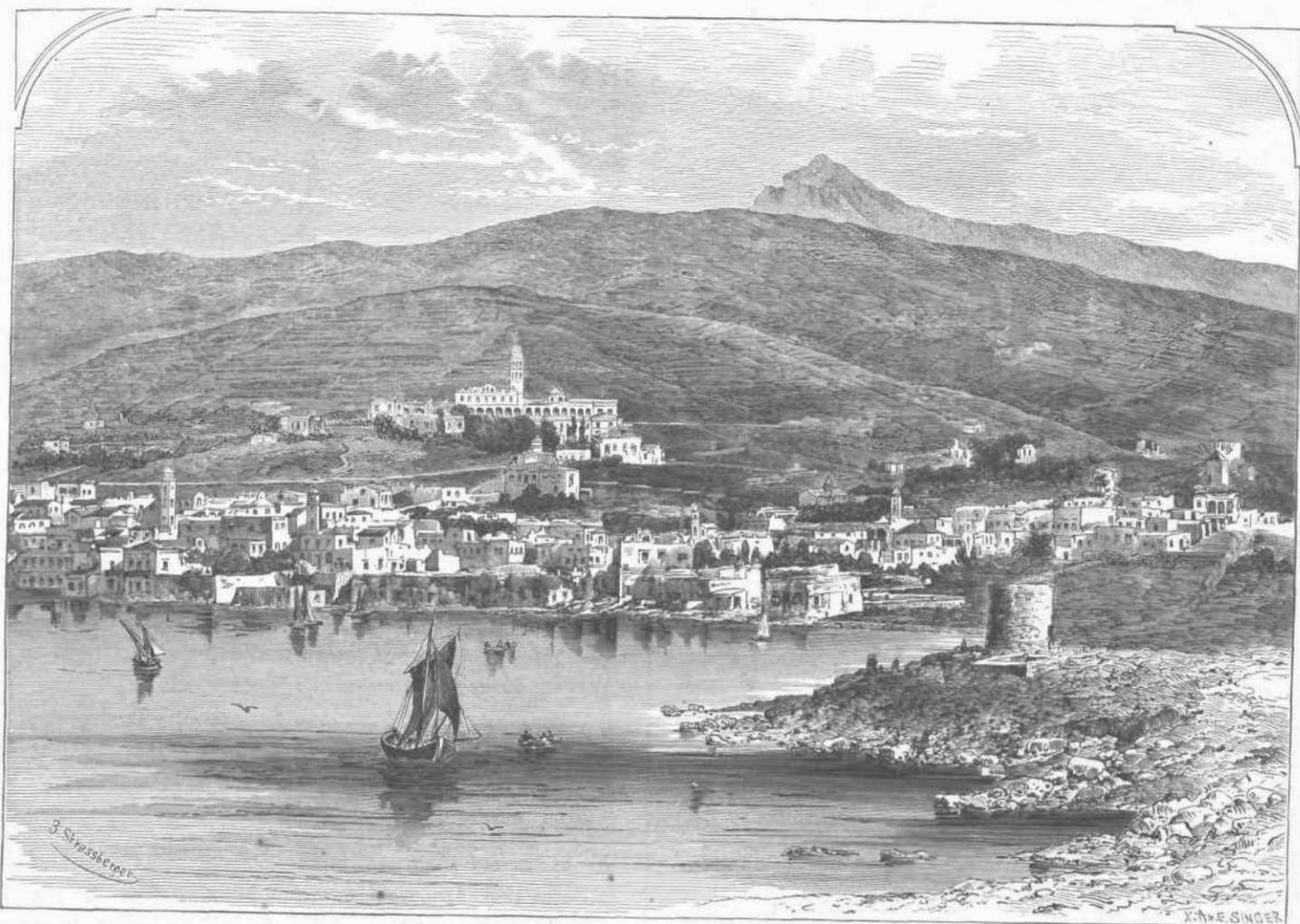
Φράγκ. 40.
Μάρκ. 32.
Ρούβλ. 16.

Ἄρ. 23.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἡ νῆσος Τήνος. — Ἀνταπόκρισις ἐξ Ἀθηνῶν. — Ἡ πεν-
τηκοστήτης τοῦ θανάτου τοῦ Goethe. — Τὸ ἄσμα τοῦ Χιαβάθα (συνέχεια). — Βιο-
γράφημα (συνέχεια). — Ἐσπέρα ἐν τῷ δάσει. — Τὸ Σούπον. Ὁ ραγὸς τῆς
Ἀθηνᾶς. — Ὁ ποιητὴς Longfellow. — Ἡ ἀρχαία Ῥωσικὴ Φιλολογία καὶ ἡ ἐπ'
αὐτῆς ἐπιτροπὴ τοῦ Βυζαντινοῦ (συνέχεια). — Ἡ κοίτη τοῦ Ῥήνον ἐν ἔτει 1882. —
Πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. — Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις. — Βιβλιοκρισίαι. — Νεκρολογία.
— Διάφορα. — Γραμματοκιδώτιον τοῦ Ἐσπέρον.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ἡ νῆσος Τήνος. — Ὁ Goethe (ἐκ τῆς τελευταίας αὐτοῦ εἰκόνης). — Ἐσπέρα ἐν
τῷ δάσει. — Τὸ Σούπον. Ὁ ραγὸς τῆς Ἀθηνᾶς. — Ἡ εὐλογία τῶν ἀγρῶν (ἐκ τοῦ
ἔργου τοῦ Χιαβάθα). — Ἡ κοίτη τοῦ Ῥήνον ἐν ἔτει 1882.



Ἡ ΝΗΣΟΣ ΤΗΝΟΣ.

Η ΝΗΣΟΣ ΤΗΝΟΣ.

(Μετά εἰκόνας, ἑρμ. σελ. 353.)

Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μόνων μιλίων ἀπὸ τῆς Σύρου, τοῦ κυριωτάτου τούτου τοῦ Αἰγαίου Πελάγους λιμένος, κείται ἡ Τήνος, νῆσος μεγάλη καὶ εὐφορος, ἧς μνημονεύουσι καὶ οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἀνερχόμενοι σήμερον εἰς δεκαπέντε περίπου χιλιάδας, εἶναι καὶ φιλόνομοι καὶ φιλόπονοι εἰς ἅκρον. Τὰ κυριώτερα αὐτῶν ἐπαγγέλματα εἶναι ἡ ναυτιλία, ἡ γεωργία καὶ ἡ λιθοξοία. Παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι ὅτι οἱ Τήνιοι ἐπιτυγχάνουσι καὶ εἰς τὰς ὠραίας τέχνας, καὶ ἀρκετοὶ εἶναι σήμερον οἱ Τήνιοι γλύπται καὶ ζωγράφοι. Προέρχεται τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ χαρακτήρος τῶν κατοίκων, οἵτινες ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν γραφικωτάτας τοποθεσίας καὶ ἔμφυτον καλλισθησιαὴν αἰσθάνονται τὴν ῥοπήν ἐκείνην πρὸς τὰς ὠραίας τέχνας, ἧτις ἀπαιτεῖται πρὸς παραγωγήν ἀληθοῦς καλλιτέχνου. Αἱ γυναικες εἶναι ἐπίσης τὰ μάλιστα ἐργατικά καὶ διακρίνονται ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν διὰ τὴν ἄκραν καθαριότητα καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν.

Τὸ κλίμα τῆς νήσου εἶναι εὐάριστον, ἡροσερὸν τὸ θέρος ἐνεκα τῶν πνεύτων ἐτήσιων ἀνέμων καὶ οὐχὶ ὑπερβολικῶς ψυχρὸν τὸν χειμῶνα ἐνεκα τῆς γεινιόμενης τῆς θαλάσσης. Οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι (τὰ λεγόμενα μετέμια) πνέουσι πολλάκις σφοδρότατοι καὶ συνταράσσουσι τρικυμιωδῶς τὴν πέριξ θάλασσαν. Τούτου ἐνεκα καὶ οἱ ναῦται τῆς Τήνου διακρίνονται διὰ τὴν ἐπιδειψιότητα καὶ εὐτολίμιαν αὐτῶν, καὶ πολλάκις ἐν καιρῷ σφοδρότατης τρικυμίας, καθ' ἣν καὶ τὰ μεγάλα πλοῖα δὲν τολμῶσι νὰ διαπλεύσωσι τὸ μεταξύ Σύρου καὶ Τήνου στενόν, ὅπου ἡ θάλασσα εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ στρώματος ἀφροῦ, ὁ ἀτρόμητος Τήνιος λεμπούχος μὲ τὸ μικρὸν του ἀκάτιον διασχίζει τὰ ἐξηγηριωμένα κύματα καὶ εὐθραίνει σφῶς καὶ ἀβλαβῆς εἰς τὸν λιμένα.

Ὅτι ὁμοίως κυρίως καθιστᾷ τὴν Τήνον περιώνυμον οὐ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν εἶναι ἡ σεβαστὴ μονὴ τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἐνθα σώζεται ἀρχαιοτάτη καὶ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας. Δις τοῦ ἔτους, τὴν 25 Μαρτίου, ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καὶ τὴν 15 Αὐγούστου τελεῖται ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ἡ γνωστὴ πανηγύρις, εἰς ἣν συρρέουσιν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἐξ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου οἱ προσκυνηταὶ κατὰ μυριάδας. Συνεπειᾷ τῆς συρροῆς ταύτης τῶν προσκυνητῶν ἡ μονὴ εἶναι πλουσιοτάτη, τὰ δὲ ἄφθονα αὐτῆς εἰσοδήματα, διευθυνόμενα ὑπὸ ἐπιτροπῆς εὐπολιτήπων καὶ ἐγκρίτων τῆς νήσου ἀνδρῶν, χρησιμεύουσιν εἰς συντήρησιν σχολείων, εἰς ἀποστολὴν νέων εὐφωῶν Τηνίων εἰς τὴν Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν, εἰς περιθάλψιν πτωχῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐν γένει εἰς ἔργα φιλανθρωπικά, ὥστε δικαίως ἡ μονὴ δύναιται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ θεία Πρόνοια τῶν μερῶν ἐκείνων.

Ἡ εἰκὼν ἡμῶν παριστᾷ τὴν πρωτεύουσαν τῆς νήσου, τὴν πόλιν Τήνον. Εἰς τὴν παραλίαν ἐξαπλοῦται ἡ πόλις μὲ τὰς λευκὰς αὐτῆς οἰκίας, ἄνωθεν δὲ ἐπὶ λόφου ὑψοῦται ἐν θέσει μαγευτικῇ ἡ μονὴ μὲ τὰ εὐρύχωρα αὐτῆς οἰκήματα καὶ μὲ τὸν περιώνυμον ναόν, τὸ τέρμα τοῦτο τοσούτων εὐλαθῶν προσκυνητῶν.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΕΣ ΑΘΗΝΩΝ.

Τῆ 19/31 Μαρτίου 1882.

Πρό τινων ἑβδομαδῶν ἐγένετο ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεάτρῳ παράστασις δημοσία τοῦ ἠθοποιοῦ κ. Ἀντωνίου Λεκατσᾶ, περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε ἔγραφα Ὑμῖν. Ὁ διακεκριμένος οὗτος ὑποκριτὴς ἦλθεν εἰς Ἀθήνας τὸ πρῶτον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἐδίδαξεν ἀγγλιστὴ τὸν Ἀμλέτον τοῦ Σαιξπήρου. Ἐκτοτε ἀρχομένην τοῦ χειμῶνος παρελήφθη ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τοῦ μουσικῶ καὶ δραματικῶ Συλλόγου ὡς διδάσκαλος τῆς ὑποκριτικῆς, ἵνα μορφώσῃ ἴδιον θίασον μέλλοντα νὰ διδάσῃ ἑλληνιστῶ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ.

Πράγματι δὲ αἱ ἀσκήσεις προέβησαν ἐφ' ἱκανόν, ὥστε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀποκρέω ἐδίδαξεν ὁ κ. Λεκατσᾶς μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν θίασου ἐν τῷ μικρῷ θεάτρῳ τοῦ Ὁδείου τὸ ὠραῖον δρᾶμα τοῦ Ἄγγελου Βουλβερ "RICHELIEU" ἐν ἑλλην. μεταφράσει. Ὁ κ. Λεκατσᾶς ὁμοίως δὲν εἶχεν ἀσκηθῆ ἀκόμη ἐπαρκῶς εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ὥστε οὔτε ἤρεσεν οὔτε κατώρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ ἐκτίμησιν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τέχνην. Ἄλλ' ἔπειτα ἀπεφάσισε καὶ πάλιν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν δημοσιώτερον, καὶ δὴ μετὰ τοῦ περι αὐτὸν θίασου, διδάσκοντος ἑλληνιστῶ τὸ προμηθευθέν δρᾶμα, ἐδίδαξεν τὸ πρῶτον τοῦ πρωταγωνιστοῦ ἀγγλιστῶ. Ὁμιολογοῦμεν ὅτι ἡ δημοσία αὕτη παράστασις κατώρθωσε νὰ ἐλκύσῃ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑποκριτοῦ τὰς συμπαθείας τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ καταδείξῃ τὰς προόδους ἀς ὀφείλομεν ἤδη εἰς τὴν βραχυρόνιον αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐν τῷ Ὁδίῳ. Ὁ κ. Λεκατσᾶς ἔχει φυσικόν τι ἐλάττωμα, ἐρρινόν τινα προφορὰν, ἧτις γίνεται καταδηλοτάτῃ μὲν ἐταν διδάσῃ ἑλληνιστῶ, ἀλλ' ἧτις οὐχ ἧττον ὑπεκφαίνεται αὐτοῦ λαλούντος τὴν ἀγγλικήν. Ἄλλ' ὅπωςδήποτε ἔχει γνώσιν τῆς σκηνῆς, αἰσθάνεται, ἐνοεῖ, ἀπέχει δὲ παρασάγγας τῆς παρ' ἡμῖν ἐπικρατήσαστος ἐκείνης ὑποκριτικῆς σχολῆς, ἧτις μόνον μέσον καὶ μόνον σκοπὸν ἔχει τὴν φωνασίαν· τοῦτο δὲ ἦτο τὸ μάλιστα εὐαρεστήσαν τὸ πρόθυμον ἀκροατήριον καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν μαθητευομένων αὐτοῦ. Ἀνεγνωρίσθησαν ὅπλα δὴ τὰ πρῶτα θέματα τῆς ἑλλην. ὑποκριτικῆς Πρὸς μὲρ φωνῶν ἠθοποιῶν λαλούντων φυσικῶς, ἠθματιζόντων ὡς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, χειρονομούντων ἀνεπιτηδέτως, σχηματιζομένων τέλος ἀνθρωπίνως. Ἦσαν θεδαῖος δόκιμοι οἱ μετὰ τοῦ κ. Λεκατσᾶ ἀναθάνας εἰς τὴν σκηνήν, ἀλλ' ὁμιολογεῖται ὅτι αἱ δημόσιαι αὐτῶν ἐξετάσεις, ἀν ἐπιτρέπηται ἡμῖν ἡ λέξις αὕτη, ὑπῆρξαν λίαν ἐπιτυχεῖς. Εὐχόμεθα δὲ νὰ ἴδωμεν αὐτοὺς εὐδοκιμοῦντας μᾶλλον ἐν τῇ περαιτέρῳ ἐξασκήσει τῆς εὐγενοῦς τέχνης εἰς ἣν ἀφωσιώθησαν. Εὐχάριστος ἐμάθομεν ὅτι ἐκτοτε ἐλύθη καὶ ἄλλη τις δυσχέρεια, ἡ τῆς εὐρέσεως γυναικῶν ἀφοσιωμένων εἰς τὴν ὑποκριτικήν, τοῦ κ. Λεκατσᾶ κατωρθώσαντος νὰ προσλάβῃ ἤδη τρεῖς νεάνιδας, αἵτινες εἶναι τελειότεροι ἢ μαθητῆται τοῦ Ἀρακείου. Τὴν αὐτὴν δ' ἐσπέραν ἀπεγεύθημεν, χάρις εἰς τὸν θίασον τοῦ κ. Λεκατσᾶ, καὶ τῆς ἀξιολόγου μεταφράσεως τοῦ Ἀμλέτου, ἣν προσεχῶς ἐκδίδει ὁ κ. Δημήτριος Βικέλας, γνωστὸς ἤδη ἐκ τοῦ διηγῆματος αὐτοῦ Λουκῆ Λάρα καὶ τῆς ἐπιτυχεστάτης μεταφράσεως τριῶν ἄλλων δραμάτων τοῦ Σαιξπήρου. Ὁ κ. Λεκατσᾶς ἐδίδαξεν τὸν Ἀμλέτον (τὴν δευτέραν πρᾶξιν) μετὰ πολλῆς τέχνης, εἰς τοῦτο δὲ ὑπεβοήθησεν αὐτὸν οὐκ ὀλίγον ἡ ἀξιολόγος μεταφράσις, ἧτις εἶνε γεγραμμένη εἰς τὴν λαλούμενην γλῶσσαν. Ὡς μαυθάνομεν, ὁ κ. Βικέλας ἐκδίδει λίαν προσεχῶς τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἀμλέτου καὶ τὴν τοῦ Μάχθελ.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ μεταφράσεως μεγάλων ξένων ποιητῶν ὁ λόγος καλὸν κρίνει νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς ἐπ' ἐσχάτων ἐκδοθείσης παρ' ἡμῖν ἐμμέτρου μεταφράσεως τοῦ Δάντου ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Ἐμ. Ἀντωνιάδου. Τοῦτο δὲ πράττω θεωρῶν χρέος μου χάριν τῶν ἀναγνώστων τοῦ Ἐσπέρου, οἵτινες ἐγνώρισαν ἤδη τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Κ. Μουσοῦρου, ἧτις ἤδη ἐπεκρίθη ἐν τῷ φύλλῳ. Ἡ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου μετάφρασις ἔχει βραβεύθῃ πρὸ ἑτῶν ἐν τῷ μεταφραστικῷ ἀγῶνι τοῦ μακαρίτου Δημ. Οἰκονόμου. Εἶνε δ' ἔργον ἀληθῶς ἀρκετὰ πιστόν, ἀλλὰ ἐξ ἐκείνων ἀτινα δὲν δύνανται ποτε νὰ γίνωσιν ἀναγνώσματα τοῦ ἔθνους. Ἴνα περιορισθῶ εἰς μεταφράσεις γνωστάς, ἡ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου οὔτε πρὸς τὰς γερμανικὰς τοῦ βασιλέως τῆς Σαξωνίας Ἰωάννου ἢ τὴν τοῦ WITTE δύνανται νὰ παραβληθῇ, οὔτε κἂν πρὸς τὴν γαλλικὴν τοῦ RANIBONNE. Εἶνε μετάφρασις ποιητοῦ, καὶ ποιητοῦ οἶος ὁ Δάντης, καὶ ὁμοίως μόνον ποιητικὸν ἔχει τὸ ἔμμετρον· ἄλλως δὲ εἶνε λίαν πεζὸν ἔργον. Τὰ ἐπίθετα, εἰς τῶν μεγάλων κόσμων τοῦ μεγάλου Ἱταλοῦ ποιητοῦ, εἶνε παρὰ τῷ Ἑλλην. μεταφραστῇ ὡχρὰ καὶ ἀκατάλληλα, ἡ ἀπόδοσις τῶν κυριῶν ὀνομάτων ἀναπιδόης ἢ θεσιασμένη, καὶ δὲ ἐνοιαιαί, καίπερ ἐνόστει δουλικῶς μεταφρασμένα, ἐξυδαροῦνται καὶ ἐξαδυνατίζονται. Δυσκόλως δὲ δύνανται ν' ἀπολαύσῃ τὴν μετάφρασιν ταύτην δεστίς θεωρεῖ φυσικῶς ἀναπόσπαστον ἀπὸ

παντὸς καλλιτεχνικοῦ ἔργου τὴν ἐνότητά τῆς γλώσσης, ἐπειδὴ παρὰ τῷ μεταφραστῇ τὰ ἐκλεκτὰ καὶ τὰ χρυδαῖα συμφύρονται ἀλοκότως. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ ἀλήθεια· ἀλλὰ ἀλήθεια ἐπ' ἴσης τρανῆ εἶνε ὅτι ὁ Δάντης δεῖται πολλάκις δηλοῦν κολυμβητοῦ καὶ κατ' αὐτὴν ἄπλωσ τὴν ἀνάγκωσιν, ὥστε συγχωρημένος εἶνε ὁ δῦτης ὁ τολμήσας νὰ θυθισθῇ ἐν κινδύνῳ εἰς τὸ βαθὺ πέλαγος τῶν διανομημάτων τοῦ μεγάλου βάρδου ἵνα ἐλκύσῃ ἐκείθεν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἕλλη. ἡλίου τοὺς ἰταλικοὺς αὐτοῦ μαργαρίτας.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἤνευθή καὶ ἐπερατώθη ἡ ὑπὲρ τῆς φιλοπτόχου Ἐταιρείας τῶν κυριῶν ὀργανισθεῖσα ἀγορά, εἰς ἣν πολλὰ εἶχον σταλῆ καλλιτεχνήματα, ἐργόχειρα, μικροεργήματα. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν κατωρθώθη νὰ εἰσπραχθῶσι 45 χιλ. δραχμῶν περίπου. Τὴν πώλησιν ἐτέλουν φιλόκαλοι καὶ φιλελέημονες κυρία. Ὁ σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας ἐπέτυχεν οὕτω πληρέστατα, ἱκανῶν χρημάτων εἰσπραχθέντων. Ἡ ἔταιρεία αὕτη, ἧτις συσταθεῖσα πρὸ ὀλίγων μόνων ἐτῶν διευθύνεται ἀρίστα, σκοπὸν ἔχει τὴν κατ' οἶκον περιθάλψιν τῶν ἀπόρων καὶ ἰδίως τῶν ἀσθενούντων πτωχῶν δι' ἀποστολῆς δωρεᾶν ἰατροῦ, φαρμάκων, νοσοκόμων κτλ. Αἱ Ἀθηναῖες θεδαῖως περὶ τὰ τοιαῦτα εἶνε πόλις οὐδαμῶς ὑστεροῦσα τῶν ἐυρωπαϊκῶν, ὅσημέραι δὲ τὰ φιλανθρωπικὰ ταῦτα καταστήματα πολλαπλασιάζονται. Εὐχῆς δ' ἔργον εἶνε μετὰ τὴν μελετωμένην σύστασιν φρενοκομείου, ἧτις διευκολύνεται διὰ τῆς γενναίας χορηγίας τοῦ Χίου Δραμοκάτου, νὰ γείνη σκέψις περὶ ἰδρύσεως καταστήματος ὑπὲρ τῶν τυφλῶν καὶ κωφάλαλων, οἵτινες παρ' ἡμῖν εἶνε ὄλιγοι ἐγκαταλειψόμενοι, καίτοι δὲν εἶνε πολλοὶ καθ' ὅλον τὸ κράτος ὡς ἄλλαχοῦ. Παρατηρεῖται δὲ καὶ περὶ ταῦτα ἤδη κινήσεις τις· ἐπ' ἐσχάτων ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τῶν ἡμετέρων περὶ τὰ τοιαῦτα ὁ πρῶτος βουλευτὴς Κερκύρας κ. Ἄντ. Παλατιανός δι' ἀξιολόγου φυλαδίου ἐν ᾧ ἐκτίθονται αἱ φιλάνθρωποι μέριμναι τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ Ἀμερικανῶν ὑπὲρ τῶν τυφλῶν.

Εὐχάριστα ἔχω νὰναγγείλω εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἐσπέρου περὶ τῶν προόδων τῆς νέας Κυβερνήσεως τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὰ δημόσια ἔργα. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κ. Τριχοῦπη συνωμολόγησεν, ὡς ἀνηγγέλη εἰς τὴν βουλὴν, δάνειον 20 ἑκατομμυρίων δραχμῶν μετὰ τῆς ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὦν μόνος προορισμὸς ἔσται ἡ ἀμμοσι κατασκευὴ ὁδῶν καθ' ἅπαν τὸ κράτος. Εὐχομαι τὴν ταχεῖαν ἐπιπέψισιν τοῦ δανείου τοῦτου καὶ τὴν προσεχῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἐφ' ὅσον δὲν συνδέεται τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡμετέρας χώρας διὰ σιδηροδρόμων ἀς ἐνωθῶσι τοῦλάχιστον αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος διὰ λεωφόρων ἀμαξητῶν, ἀφ' οὗ μέχρι τοῦδε ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις μόνον μέσον συγκοινωνίας εἶνε ὁ βραδὺς ἡμίονος θαίνων εἰς τὰ μονοπάτια ὅσα ἐνιαχοῦ χαράσσει ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν βουνῶν μόνον τὸ βεῦμα τοῦ χεῖμαρρου.

Εὐχάριστα ἀναγγέλλονται ἐκ Πύργου περὶ τοῦ κατασκευαζομένου μέχρι Κατακόλου σιδηροδρόμου, ὅστις ἔχων ἔκτασιν 25 χιλιομέτρων προὐχώρησεν ἤδη ἀρκετὰ, ὥστε νὰ ὑπολογίζηται ὅτι θὰ εἶνε παραδεδομένος εἰς τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον.

Ἐν τῇ στρατιωτικῇ Σχολῇ τοῦ Πειραιῶς συνεστάθη ἐπ' ἐσχάτων Μουσεῖον στολῶν καὶ ὀπλων, εἰς ὃ ἐγένοντο ἤδη ἱκαναὶ δωρεαί. Ἡ ἰδέα εἶνε λίαν ἐπιτυχής· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι, ὡς συνήθως, πάντες οἱ ἀπανταχῶθεν Ἑλληνες θὰ φροντίσωσι περὶ πλουτισμοῦ τοῦ χρησιμοτάτου τοῦτου διὰ τοὺς περὶ τὰ στρατιωτικὰ σπουδάζοντας ἱστορικῶ μουσείου.

Καλλίας.

Η ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ GOETHE.

(Μετά εἰκόνας, ἑρμ. σελ. 357.)

Τῆ 22 Μαρτίου, ἡ εορτάζουσα ὁ Γερμανοὶ τὰ γενέθλια τοῦ αὐτοκράτορος τῶν, εὗρτασαν ἐφέτος καὶ τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ ἐθνικοῦ τῶν ποιητοῦ GOETHE. Ἐν δὲ τῇ ἐθνικῇ ἐφημερίδι, ἐν ἡ πολλαῖς δημο-

σοῦται σπουδαῖα ἐπιφλοῖδες, κατεχωρίσθη τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἡ ἐπομένη περὶ αὐτοῦ διατριβὴ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καθηγητοῦ καὶ αἰσθητικοῦ τοῦ Βερολίνου KUNO FISCHER. Εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι οἱ πανηγυριστὰ ἀπὸ τε τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ ἀπὸ τοῦ Πλανίου μέχρις ἡμῶν συχνάκις ἐπιλανθάνονται τῶν ἐν Συμποσίῳ Πλάτωνος ὑπὸ Σωκράτους εἰρημένων χροσῶν λόγων "ἐγὼ μὲν ὑπ' ἀβελτερίας ἔμην δαῖν τάληθ' ἔλεγιν περὶ ἐκάστου τοῦ ἐγκωμισασμένου, καὶ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων τὰ κάλλιστα ἐκλεγόμενος ὡς εὐπρεπέστατα τῆέναι". Ἄλλ' ὁ K. FISCHER ἀπαθεῖται τὸν λόγον τοῦτον, ἀνίκαν, ὡς φαίνεται, εἰς τοὺς ἐμβριθεῖς ἐκείνους Γερμανούς, οἵτινες ἐντρυφῶσι μάλιστα τοῖς Ἑλλησι καὶ τῷ SHAKESPEARE καὶ τῷ GOETHE, πολὺτιμος δὲ εἶνε καὶ ἡ περὶ Ὀμήρου κρίσις αὐτοῦ, ἧτις βαρύνει μᾶλλον τῆς γνώμης πολλῶν ὁμοῦ φιλολόγων, ἅτε ὑπ' αἰσθητικοῦ ἐκπερομένη.

A. I. Ζάκας. —

Τῆ 22 Μαρτίου τοῦ 1832 ἔτους ἀπεκοιμήθη ὁ GOETHE πρὸ μεσημέριας μεταξὺ τῆς ἐνδεκάτης καὶ δωδεκάτης ὥρας ἡδέως καὶ ἀνωδύνως, ἐπὶ τοῦ ἀνακλινητηρίου τοῦ ἀναπαύομενος, τῇ κεφαλῇ πλαγιῶθεν κεκλιμένος, ἀφ' οὗ κατ' αὐτὴν τὴν πρῶταν διελέγη χαριέντως πρὸς τὴν νόμφην του καὶ εἴτα ἡ γλώσσά του κατὰ μικρὸν ἐγκατέλιπεν αὐτόν. "Πλεῖον φῶς" δὲ λέγεται ὅτι ἦσαν αἱ τελευταῖαι καὶ σαφεῖς λέξεις του, αἵτινες ἐκ τῶν χειλέων του ἐξέφυγον. Διότι φανερὸν εἶνε, ὅτι σκότος ἐπεκάλυπτε τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐξ οὗ χρόνου εἶχε κατ' ἡμέραν 22^η τινὶ ἡμέρᾳ Μαρτίου τὸ θέατρον ἐν WEIMAR, εἶχεν ὑπολάβει τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀπαίσια. Ἐβίω δὲ δύο καὶ ὀδοήκοντα ἔτη καὶ ἔξ μῆνας καὶ τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας καὶ ἀπέλαυσε τοῦ στεφάνου τοῦ θίου καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν σημασίαν. Ἄλλὰ σήμερον, ὅτε πενήτηκοντα ἔτη παρήλθον μετὰ τὴν ἀποδημίαν του, καὶ ἄστοπον καὶ περιττὸν εἶνε νὰ θελήσω νὰ μακρηγορήσω, τίς ὑπῆρξεν οὗτος τοῖς συγχρόνοις του, τίς εἶνε ἡμῖν, τίνα ἀθάνατα συνεβάλετο. Διότι ἐν μέλλοντι οὐ πόρρω ἡμῶν κειμένων, ἐταν θὰ ἦ παρελθοῦσα ἡ πολιτικὴ αὕτη πλῆμμυρα, ἧτις νῦν ἀεὶ ὑψηλότερον ἀναθαίνει, ἀνευ ἴχνους, ὥσπερ παρήλθεν ἡμῖν ὁ Ναπολεόντειος κατακλυσμός, ὅστις εἶνε μόνον ὀλιγίων ἱστορικῶν καὶ ποιητῶν, θὰ καλήται ὁ αἰὼν οὗτος τοῦ GOETHE αἰῶν. Πάντα δὲ τῆλα θὰ γέωνται σμικρὰ καὶ ταπεινὰ παρ' αὐτόν, ὡς ὑπελείφη τῶν ἐκ συμπάσης τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς τῆς βασιλείας τῆς Ελισάβετ μόνος ὁ SHAKESPEARE καὶ τὸ θέατρον του. Διότι ἡρωϊκὰ μὲν κατορθώματα καὶ σχέδια πολιτικά εἶνε τοῖς ἐπιγόντοις ὁμοία τῇ χιόνι τοῦ παρελθόντος ἔτους, παράματα δὴλον ὅτι, ἅτινα ὑπῆρξαν αἱ πάλιν συνεχῶς ἐπαναλαμβάνονται καίπερ μεταβεβλημένα ὡς τὰ πολλὰ μικρὸν κατὰ τὸν τύπον, ἀριστουργήματα δὲ οὔτε γήρας οὔτε ἐπανάληψιν πάσχουσιν, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἀπαξ μόνον, ὄντα εἰς ἀεὶ νέα καὶ καλὰ καὶ ἐμφυχα, ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεώς των.

Ἐν δὲ τοῖς πενήτηκοντα τοῦτοις ἔτεσι τοῖς ἀπὸ τοῦ θανάτου του παρελθοῦσιν ἡμῆρῃ οὐ τοσοῦτον ἡ ποιητικὴ του δόξα, ὅσον ἡ πλήρης σημασία τοῦ GOETHE καὶ ὁ ἀναγνωρισμὸς τοῦ δαιμονίου του πνεύματος καὶ τοῦ εὐγενοῦς του ἀνθρωπισμοῦ. Διότι τὰ ἔργα του περιγράφουσιν ἀεὶ εὐρυτέρους κύκλους ὡς ἐν ὀδοῦ καὶ ἀεὶ βαθύτερον εἰσχωροῦσιν ἀπαρτήρητα, ἀλλ' ὁμοίως ἀκατάπαστα. Εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον ἀνῆκεν ὁ GOETHE κοινότητι, ἧτις ἦν μὲν ἐκλεκτή, ἡρίθμιε δὲ μέλη ἐλάχιστα καὶ κάλυμμα τεχνιτῶν ἀπεχώριζεν αὐτὸν τοῦ μεγάλου πλήθους οὐ μόνον τοῦ λαοῦ ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ τῶν πεπαιδευμένων. Διότι ἀπεχρήσαντο ἐπιτηδεῖως τῇ κλίσει του πρὸς τὸ μυατηριῶδες καὶ τὸ συμβολικὸν καὶ τὸ ἀλληγορικόν, ἢ παρεδίδοτο ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς τελευταῖοις του ἔτεσιν εὐχερέστατα καὶ ἀσμεναίτατα, οἱ ἐξηγηταί, ἡ περὶ αὐτὸν νεότης, πάντες ἐκείνοι, οἳ ἐξ ἡν νὰ καυχῶνται ἐφ' οἱ ἀδῆποτε πρὸς τὸν "γέροντα ποιητῆν" σχέσει, ἵνα παραστήσωσιν αὐτὸν καὶ τὴν οὐσίαν τῶν δημοσιοεργημάτων του ὡς ἱερὸν ἀγίωτάτον, οὗ τὴν κλεῖδα αὐτοὶ μόνον εἶχον· τὸ δὲ γένος τῶν ἱεροφαντῶν τούτων οὕτω ἀπέθανεν, ἐπίαιος δ' ὁμοίως αὐτὸ ἢ ἀρὰ τοῦ γελιοῦ. Ἄλλ' ὁμοίως ἐν τοῖς εἴκοσιν ἔτεσιν ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τῆς παντελοῦς σέσεως τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ἔτους καὶ τῆς τελείας νίκης τῆς ἀντιδράσεως αὐτοὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ GOETHE ἠγόρευον καὶ ἐχειρονόμουν ὡς διεργηγεῖς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν καὶ ἡ γνώσις καὶ τιμὴ τοῦ ποιητοῦ ἦν

λατρεία τις μυστικῶν συμβούλων καὶ δὲν ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ἕγχοσ ἐπιρροῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν τότε ἀξαναμένῃ νεότητι καὶ ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βίου τοῦ λαοῦ. Διότι ὁ GOETHE οὕτω ἐφαίνετο ὁ τρώφιμος τῶν θεῶν, ὅστις εἰσῆγαγεν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του μετ' ὀρμῆς καὶ βίας μεγάλην ἐπανάστασιν εἰς τὰς καρδίας καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς τῶν δικτύων τῶν σχολαστικῶν καὶ τῶν δεσμῶν τῆς εὐθειας καὶ τῶν δυσκινήτων καὶ αἰσχροῦν τύπων τοῦ βίου, ἀλλ' ἐδόκει πᾶσι μᾶλλον καὶ ἤττον ὡς αὐλικὸς ποιητῆς τῆς Ἀλεξανδρείας, ὡς σύμβουλος μυστικός. Ἐνώπιον δὲ τῶν HEINE καὶ BÖRNE καὶ GUTZKOW, ταύτης δὴλον ὅτι τῆς φιλολογίας τῆς νέας καὶ ἀπειλητικῆς ἐπαναστάσεως, κατέφευγον οἱ καλοὶ κάγαθοί, ἡ ὑψηλοτέρα τάξις τῶν ὑπαλλήλων καὶ λογίων, αἱ εὐφροεῖς γυναῖκες, ὅσαι τουλάχιστον ὑπελάμβανον ἑαυτὰς ἀδελφὰς ἑτεροβαλεῖς τῆς BETTINA καὶ RAHEL, εἰς τὴν οὐδένα σκοπὸν ἐπιδιώκουσαν ποιήσιν τοῦ GOETHE ὡς εἰς ἄστυον κατὰ τῶν ἀγρίων καὶ τραχειῶν φωνῶν καὶ τῆς κινήσεως τῆς ἀγορᾶς. Διότι ὁ ποιητῆς καθ' ἅπαντα τὸν βίον ἔμεινε πόρρω πάσης συμμετοχῆς τῆς πολιτικῆς κινήσεως καὶ ἀναπτύξεως καὶ ἔστη ἀπέναντι τοῦ τῆς Βορείου Γερμανίας ἀγῶνος τοῦ ἀπελισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐχὶ ἀσυμπαθῆς ἀλλ' ἐφεκτικῆς καὶ οὐδέποτε ἀπέκρυψε τὴν πρὸς τὴν πολιτικὴν ποιήσιν δυσἀρεσίαν του, ἃ ἦσαν ἱκανὰ αἰτία τοῦ νὰ παρίδῃ αὐτὸν νῦν γενεά, ἣτις εἶχε ῥοπήν σφοδρὰν πρὸς τὰ πολιτικά. Ἐξῆρον ὑπερβάλλοντες τὰ συντηρητικὰ του φρονήματα· εἶχε δὲ εἰπεῖ ποτε οὐ πολὺ σπουδαῖον πρὸς τὸν ECKERMANN "Ἀριστα γινώσκω ὅτι, εἰ καὶ πολλοὺς μύθους κατὰ τὸν βίον μου ὑπήνεγκα, πᾶσα ἡ ἐργασία μου ὑπὸ τινῶν ἀνθρώπων οὐδενὸς ἀξία ὑπολαμβάνεται, διότι δὴ ἀπηξίωσα νὰ ἀναμιθῶ ἐν πολιτικῆς φατρίαις εἰς ἃς εἰ ἤθελον νὰ ἀρέσω, ἔπρεπε νὰ γένομαι μέλος συλλόγου Ἰακωβίνων καὶ νὰ ἐξυμῶ τὸν φόνον καὶ τὴν χύσιν αἵματος". Ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦτο δὲν ἔπραξεν, ὠνειδίξετο νῦν πραγματικῶς. Καὶ τέλος αἰτία τῆς ὑπὸ τοῦ BÖRNE γενομένης πικρᾶς καταγνώσεως τοῦ GOETHE ὡς ἀνθρώπου καὶ ποιητοῦ ἦν ἡ ἤρεμος ἀντικειμενικότης αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν φαινομένων, ἣτις ἐνομισθῆ ὑπὸ τοῦ ἐμπαθοῦς κομματικοῦ ἀνδρὸς ὡς ἀνόσιον ἔργον καὶ ἀεία. Ἄλλ' εἰ ἦν ὁ GOETHE ὑπέρμαχος τῆς ἀντιδράσεως, οἷος ὁ DE MAISTRE ἢ ὁ CHATEAUBRIAND (ἵνα μὴδὲ κατ' ἐλάχιστον συνάψωμεν, τῷ ὄνματι αὐτοῦ τὰ κακῆς φήμης ἀπολαύοντα τοῦ GEZGEN καὶ METTERNICH) μᾶλλον αὐτῷ τοῦτο θὰ συνεχώρων, ἢ νῦν, ὅτε συγγραφεὺς ὢν οὐδεμίαν ὀριστικὴν λέξιν εἶπε περὶ τοῦ κρατούντος ζητήματος τῆς ἡμέρας καὶ ἔθετο τὸν ἀγῶνα τῶν κομμάτων ψυχρότερον καὶ ἀμελέστερον, ἢ ὁ ὀμηρικὸς Ζεὺς τὴν τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν μάχην. —

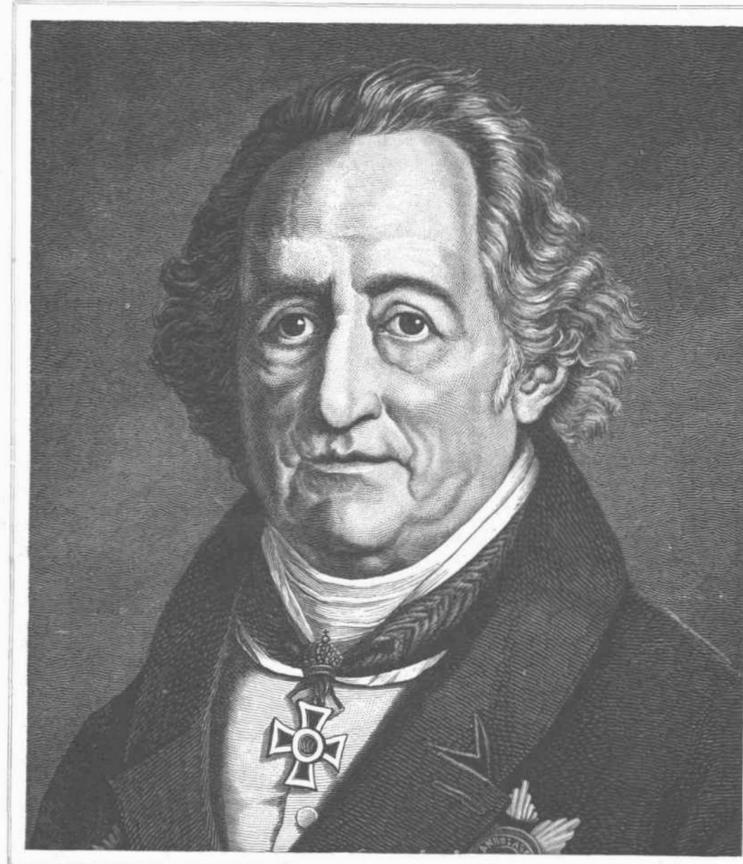
Τούτοις δὲ προσετέθη, ὅτι πραγματικῆς γνώσεως τῶν ἔργων τοῦ GOETHE ἢ καὶ αὐτῶν μόνον τῶν ποιημάτων ἦν προνόμιον ὀλίγων. Διότι ὁ θαρδὸς καὶ δύσχηρτος ὄγκος τεσσαράκοντα τόμων, ὅστις καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας στερεῖται πάσης σαφοῦς διατάξεως καὶ συλλήψεως μὲν τῶν σπουδαιοτέρων, ἀποχωρίσεως δὲ τῶν ἥμιστά διαφερόντων, ἐκφοβῶν ἀπέτρεπε τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν, ἢ δὲ μεγάλη τιμὴ ἐκόλυε τὴν διάδοσιν των. Μερικὴ δὲ ἐκδοσις τοῦ FAUST, ἦν σήμερον ἀγοράζομεν δεδεμένην καὶ ὑπὸ τοῦ Cartiere ἐσχολιασμένην ἀντὶ μιᾶς μάρκας, ἐτιμᾶτο τῷ 1848 ἀντὶ ἐνὸς ταλήρου καίπερ μετριώτατα κεκοσμημένη! Τῆς δὲ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἀνυπερβλήτου ἐπιρροῆς, ἣτις κατέστησε τὸν LESSING καὶ SCHILLER προσφιλεστάτους τῷ λαῷ καὶ γνωστοτάτους καὶ τιμιωτάτους πάντων τῶν ἡμετέρων ποιητῶν, ἐστερήθη σχεδὸν παντάπασιν ὁ ἡμέτερος. Διότι πλὴν τοῦ EGMONT καὶ τοῦ FAUST καὶ σήμερον ἔτι οὐδὲν τῶν δραμάτων του δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ θεατὰς θεάτρου καὶ πολλῶ ἤττον θὰ ἠδύνατο ἡ δραματικὴ αὐτοῦ ποιήσις ἐν τοῖς 1830—1840 ἔτεσι νὰ προσπορίσῃ αὐτῷ δύναμιν, ὅτε ἡ νεότης καὶ πάντες οἱ ὀργῶντες καὶ δρώντες ὑπελάμβανον τὴν σκηνὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ ἡμῖν ἀπηγορευμένου πολιτικοῦ θήματος. Οὐδεὶς μὲν ἀπηνείτο τῷ GOETHE τὴν δόξαν μεγάλου ποιητοῦ καὶ μᾶλλον ἡγάπων νὰ παραβάλλωσιν αὐτὸν καὶ τὸν SCHILLER καὶ ἐκτιμῶσιν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἐδόξαζον, ὅτι οὗτος ἦν τὸ τέλος ἐπο-

χῆς πολιτισμοῦ, ὃ δὲν ἐπενήργει πλέον ἐπὶ τὴν νέαν ἐποχὴν οὐδέ ἐπὶ τὰ ἔργα αὐτῆς. Τοιαύτην λοιπὸν πεποιθήσιν ἔχοντες οἱ πολλοὶ δὲν ἐφιλοτιμοῦντο ὑπὲρ τοῦ στεφάνου καὶ τῶν τιμῶν του. Τοιαύτη δὲ ἦν μάλιστα κατὰ θάθος καὶ ἡ γνώμη τοῦ GERVINUS καὶ περ θαυμάζοντος τὸν GOETHE· διότι κατὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ ὁ ἀγῶν τῆς τέχνης εἶχεν ἀποτελεσθῆ καὶ νῦν "ἐμέλλομεν νὰ προθώμεθα τὸν ἕτερον σκοπὸν, τὸν πολιτικόν, οὗ οὐδεὶς τοξότης ἔτι παρ' ἡμῖν ἐστοχάσατο, εἰ καὶ ὁ Ἀπόλλων παρέχει ἡμῖν ἐνταῦθα τὴν δόξαν, ἣν ἐκεῖ δὲν ἀπηνήσατο ἡμῖν". Ἦν λοιπὸν καθ' ἑαυτὸ σαφές, ὅτι δὲν ἠδύναμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τούτου ἀνδρα, ὅστις κατηγόρει τοῦ UHLAND, ὅτι ἔλαθε τὴν θέσιν του ἐν τῇ Βορτεμπεργικῇ βουλῇ τῶν προούχοντων.

Ταύτης δὲ τῆς ὀλίγον ἐντίμου θέσεως, καθ' ἣν ὁ GOETHE κατετάττετο εἰς τὴν παρελθούσαν ἐποχὴν καὶ ἦν ποιητῆς ἀνδρῶν καλῶν κάγαθων σφόδρα ὀλιγαριθμῶν, οἵτινες ἠσχολοῦντο περὶ τὴν λύσιν τῶν αἰνιγμάτων τῶν ἐν τοῖς "μυστηρίοις" καὶ ἐν τῇ "Πανδώρα" καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ "FAUST" καὶ τῶν "ἐτῶν τῆς ἀποδημίας" ἀπῆλλαξε τὸν ποιητὴν ἢ περὶ αὐτοῦ ἔρευνα. Διότι αὕτη, εἰ καὶ εἰς πολλὰς πλάνας ἔκτοτε περιέπεσε καὶ εἰς πολλὰς καὶ κενὰς μικρολογίας καὶ πολλὰς καὶ μικροσκοπικὰς λεπτολογίας ἐνίοτε παρεξέτρεπε, οὐδέποτε συγχωρεῖται νὰ ἐλαττώσωμεν αὐτῇ ταύτην τὴν ὑψηλείαν, ὅτι ἀπέδωκεν ἡμῖν τὸν GOETHE ὡς ἀνθρώπων καὶ πληρέστερον καὶ πλουσιώτερον καὶ καλλίονα. Ἦ δὲ γενεά, ἣτις δύναται νὰ καλῆ τὸ 1848 ἔτος κύρια γενέθλια τῆς πνευματικῆς τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν θεμέλια τιβεισῶν θεωριῶν καὶ ἐνοιῶν, κατ' οὐδένα τρόπον πλέον συνεδεῖτο μετὰ τῆς προσωπικότητος τοῦ GOETHE οὐδ' ἐγίνωσκεν αὐτὸν οὐδ' εἶχε πλέον πρὸς αὐτὸν οὐδεμίαν τῶν ποικίλων ἐκείνων σχέσεων, αἵτινες ἄλλοτε μὲν ἦσαν μόνον ὄλως ἐξωτερικαὶ καὶ μικροπρεπεῖς, ἄλλοτε δὲ εὐθυμότεραι, αἵτινες συνῆπτον πολλὰς ἑκατοντάδας τῶν προτέρων ἐξοχότητων πρὸς τὰς τῆς WEIMAR ἐπιστημότητας. Ἐνέκειτο λοιπὸν ἐν τῇ φύσει τῶν ἀναμνήσεων τούτων καὶ τῶν λειψάνων νὰ ἐμφανίζηται ὁ ἀρχαῖος GOETHE πρὸ πάντων οἷος ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς τοῦ ECKERMANN, ἀεὶ ἄμεμπτος, ἀριστα πεπαιδευμένος, εὐγενής, οἷον κεκοσμημένος διὰ λαίμοδετου ψυχικοῦ καὶ λευκοῦ καὶ ὑψηλοῦ καὶ διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ ἀστέρος τῆς Ἀθανασίας, ἀλλὰ καὶ προσεῖτι ἀκαμπτος καὶ ψυχρὸς καὶ ἀρχαϊότητος, καὶ ἐν τῷ γηράσκοντι τούτῳ Ὀλυμπίῳ οὐδεὶς χαρακτήρ ὑπῆρχε τῆς τῶν νεωτέρων χρόνων ἐμπαθείας καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ. Περὶ δὲ τοῦ GOETHE ὡς νέου οὐδεὶς πλέον λόγον ἐποιεῖτο καὶ τὰ συμβάντα τῆς νεότητός του οὕτω πόρρω ἔκειντο ἐν τῷ παρελθόντι, ὥστε οὐδεὶς σχεδὸν μάρτυς αὐτόπτης αὐτῶν πλέον ἔζη διότι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ τοῦ GOETHE πρὸς τὴν LOTTE καὶ τὸν KESTNER ἀνεφάνησαν πρῶτον τῷ 1854, αἱ δὲ πρὸς τὴν Κυρίαν VON STEIN τοῖς 1848—1851· καὶ ἔπειτα ὁ νέος GOETHE μετὰ τῆς προκλητικῆς καὶ τιτανικῆς του φύσεως ὑπελαμβάνετο φαινόμενον ἐπίσης δυσἀρεστον ὡς ὁ SCHILLER ἐν τοῖς "λησταῖς" ὑπὸ τῆς πνευματικῆς τάσεως, ἣτις εἰς ὑπερβολὴν ἀπέφευγε καὶ ἀπεστρέφετο τὰς τάσεις καὶ ὀρμὰς τῆς νέας φιλολογίας ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως πολέμων μέχρι τοῦ μέσου τῶν 1830—1840 ἐτῶν καὶ ἔτι πέραν· αὕτη εἶχε προμαντεύσῃ τὴν ἀσαφῆ συνάφειαν ἀμφοτέρων τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἐπανάστασιν καὶ προεῖλετο νὰ ῥίψῃ πέπλον ἐπὶ τὰ πράγματα ταῦτα· τότε λοιπὸν ἐξεδόθη τὸ περὶ τοῦ GOETHE ἔργον τοῦ LEWES ἐν Λονδίῳ τῷ 1835, ὅπερ ἦν εἰδὸς τι ἀποκαλύψεως εἰς τὴν μεγίστην πλειονοψηφίαν τοῦ Γερμανικοῦ κοινοῦ. Διότι οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ὅτι ὑπῆρχον ἐν ἡμῖν πολλὰ ὀμάδες μερικαὶ τε καὶ ὀλοκληροὶ τῆς κοινωνίας, αἵτινες ἐγίνωσκον τὴν πλείω καὶ ἀσυγχρίτῳ ὀρθότερα καὶ ἐμβριθέστερα περὶ τοῦ GOETHE (καὶ τῆδε κάκεισε εἶχον ἤδη εἰπεῖ), ἢ νῦν ἐνεφάνισεν ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς μετ' ἀπάσης του τῆς θαυμάσιου καὶ τοῦ αἰσθηματος τῆς θεαυότητος καὶ ὑπεροχῆς, ὃ ἀεὶ διακρίνει τὸ ἔθνος του, ἐν τῇ σαφεῖ διηγήσει του, ἣτις εἶνε ἀξιοθαύμαστος διὰ τὴν συντομίαν καὶ ὀξύτητα καὶ πάντοτε κατευθύνεται πρὸς τὸ ὄντως σπουδαῖον. Ἄλλὰ καὶ σήμερον ἔτι, ὅτε δύναται νὰ ἐξελέγξῃ καὶ ὁ πρωτόπαιρος τῆς περὶ τὸν GOETHE

σπουδῆς τὴν βιογραφίαν ταύτην ἀμαρτάνουσαν καὶ πλανωμένην καὶ ὁ αἰσθητικὸς ἐκπλήττεται ἐπὶ τῇ ἐπιπολαιότητι καὶ κουφότητι, ἐγὼ ἀπενέμω ταύτην τὸ θραβεῖον προτιμῶν πασῶν τῶν τοῦ GOETHE βιογραφιῶν· διότι πληροὶ τὸν πρῶτον σκοπὸν πάσης βιογραφίας, νὰ ἰσθῆ δὴλα δὴ στρογγύλην καὶ πλήρη εἰκόνα τοῦ ἥρωος καὶ διαθερμαίνουσα νὰ διατιθῆ τὸν ἀναγιγνώσκοντα ὑπὲρ αὐτοῦ. Διότι ὁ LEWES δὲν προϋποτίθει παρὰ τοῖς μέλλουσι νὰ ἀνοίξωσι τὸ

σπεύδουσα, διὰ χαρακτήρων μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν καὶ διὰ φωτὸς καὶ σκιάς. Οὕτω δὲ ὁ GOETHE ὡς ἀνθρώπος ἐγγότερον προσήχθη εἰς πάντας ἡμᾶς. Γενικῆ λοιπὸν συμπάθεια ἐπεθύμει παρευθὸς νὰ γινώσκῃ πλείω καὶ ἀκριβέστερα περὶ τοιοῦτου ἀνδρὸς καὶ τοιοῦτου συγγραφέως. Ἐκαστον σχεδὸν νέον ἔτος προσεκόμιζε καὶ νέαν ἀνακάλυψιν τούτου τοῦ ποικιλώτατα κινηθέντος βίου καὶ ἐγένοντο γνωσταὶ πράξεις τῆς ἀγαθότητός του καὶ τῆς καλλίστης



Ο GOETHE.

(Ἐκ τῆς τελευταίας αὐτοῦ εἰκόνας.)

βιβλίον του ἀκριθῆ γνῶσιν τοῦ πράγματος οὐδ' αὐτὸς ἔχει αἰσθητικὴν πρόληψιν οὐδὲ γνώμην ἐκ τῶν προτέρων ἐσχηματισμένην, ἀλλ' ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξετάσῃ τὸν GOETHE μετ' εὐθύμου παρρησίας ἀνδρὸς, ὅστις τέρπεται ἀπολαῶν θεάματος καλοῦ καὶ ἰδιοφουὸς ἐν τε τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, καὶ μετὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ συνειδῶτος τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἀξίαν καὶ οὐ θέλοντος νὰ παρατήρησται αὐτὴν ἐνώπιον εἰδώλου τινός. Ἀπέφυγε λοιπὸν πὸ πεζῶν καὶ μικροπρεπέων, ἅτινα ποιοῦσι δυσμάρτους τὰς πλείους τῶν μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ GOETHE ἐκδοθεισῶν ἀνακινώσεων καὶ ὡς κοσμοπολίτης καὶ ὡς ξένος περιέγραψεν ὑπαρξίν μοναδικὴν ἐν τῇ

ἀναπτύξει τῆς καὶ ἐν τῷ ὕψει, εἰς ὃ ἀνέβη ἀγωνιζομένη καὶ συμπάθειαι καὶ χαρακτῆρες πλήρεις εὐγενούς φρονήματος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ ἀνθρώπος ἀληθῶς εὐγενῆς ἀπεκαλύφθη ἐκπλήττων καὶ καταβέλων ἡμᾶς. Ἡ ποιήσις του οὐκ ἦν φωτεινότερα οὐδὲ διαυγεστέρα οὐδὲ ἐμβριθέστερα τοῦ βίου του καὶ ἔτι ἐν ἐκείνῃ ἐθαυμάζομεν, παρέστησεν οὗτος ἐν ἔργοις. Κατὰ τινὰ λοιπὸν τρόπον ὁ GOETHE ὡς ἀνθρώπος ἔτεμε τὴν ὁδὸν τῷ GOETHE ὡς συγγραφεῖ, ἵνα ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων του καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΧΙΑΒΑΘΑ.

(συνέχεια· ἔρα προηγ. τεύχος.)

13.

Η ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ.

Ψάλλε, λύρα μου γλυκεία, Τὰς λαμπρὰς ἡμέρας ψάλλε...

Ἄργοι κείνται τοῦ πολέμου Οἱ ὄξει, θάραξ πελέκει· Ἄγρὰ κείνται καὶ τὰ βότπρα...

Περὶ εὐτυχεῖς καλῶδες Εὐθαλῆς ὁ σίτος λάμπει, Πλοῦτον σπείρων εἰς τὴν χώραν...

Μίαν δὲ τινα ἡμέραν, Ἄφ' οὗ ἔσπειραν τὸν σπόρον, Εἶπε πρῶτα τὴν Μινεχάαν...

9 "Ψάλλε τοῦ ἀραβοῦ τοῦ μυστήρια." — Οἱ Ἰνδοὶ σέβονται μεγάλως τὸν Ἰνδικὸν σίτον (ἀραβοῦτον)...

Μαγικούς, νὰ προφυλάτῃς Τὰ σπαρτὰ ἀπὸ ζῆμίας, Ἀπὸ ἔντομα καὶ δρόσου...

Εἰς τὰ περὶ ἐπὶ δένδρων Ἰστανοὶ πολλὰ κορώναι, Καὶ ὁ ἀναξ τῶν κοράκων...

Ὅτ' ἐσεκάσαν τὰ σκότῃ Τῆς νυκτὸς ἀγροῦ καὶ ὄσπῃ, Ὅτε ἤρχισε θρηνώδες...

10 "Ὅτε οὕτω καρποφόροι οἱ ἀγροὶ θὰ γείνουσι ἔλαιον" . . . Ἡ ἰδέα περὶ τῆς μυστηριώδους ἐπιρροῆς τῶν θημάτων τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῶν προϊόντων τοῦ ἀγροῦ...

Ἡ νῦξ μόνη, οὐδεὶς ἄλλος, Βλέπει τὰ λαμπρὰ τῆς κάλλῃ, Τὸ πτηνὸν τοῦ θρήνου μόνον...

Μόλις ἦλθεν ἡ πρώτη Καὶ ὁ ἀναξ τῶν κοράκων Μὲ κρωγμοὺς ἐπὶ τῶν δένδρων...

Πλὴν ὁ ἔμφρων Χιαβάθας, Πρόβλεψεν καὶ σκέπῃ ἔχων, Ἦκουσε τοὺς χλευασμοὺς τῶν...

Ἐνωρὶς ὁ Χιαβάθας Τῆς οἰκίας του ἐξήλθε, Καὶ περὶ τοὺς ἀγροὺς ἔλαιος...

Μὲ κρωγμοὺς καὶ μὲ πτερόντων Κρότους ἔρχονται οἱ κλέπται Τὴν καταστροφὴν ν' ἄρξουσιν...

Τὸτ' αὐτὸς ἀπὸ τὴν κρύπτῃ Ἐμφανίζεται, ὀργίλος Πρὸς τοὺς ἀρπαγὰς προσβλέπων...

(ἀκολουθεῖ.)

ΒΙΟΛΑΝΘ.

Διήγημα.

(Συνέχεια· ἔρα προηγ. τεύχος.)

Πρῶταν τινὰ ἐν ᾧ ἠτοιμάζετο πάλιν νὰ μεταβῆ ἐκεῖ, ἔλαθεν ἐπιστολήν, κομψὴν ἐσφραγισμένην, δι' ἧς ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Βέργεν...

Πρὶν ὅμως ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασίν του ταύτην καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὰς ἀποκέντρους χώρας πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ φωτοῦ τῆς λήθης...

Κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἑβδομάδας τῆς ἐν Εὐρώπῃ διαμονῆς του οὐδεμίαν πλὴν ἐδέχετο πρόσκλησιν ὁ Βάλδεμαρ, ἀποφεύγων τὸν κόσμον καὶ τὰς θορυβώδεις συνανταστροφάς...

Αἰφνης λοιπὸν ὁ Βάλδεμαρ κατὰ τὴν ὀρισμαμένην ἐσπέραν εὐρέθῃ ἐνώπιον τῆς Ἀλίνης. Πόσον ὀδυνηρὰ τῇ ἦτο ἡ τοιαύτη συνάντησις...

Βάλδεμαρ, θὰ μὲ ὑπαχρῶσθῃς τὰ μέγιστα νὰ παραμείνῃς μέχρι τέλους καὶ νὰ συνοδεύσῃς τὴν ἀδελφὴν μου εἰς τὴν οἰκίαν.

Καὶ ὁ Ἀδόλφος ἀνεχώρησεν ὡς ἀστραπή, πρὶν ἢ ὁ Βάλδεμαρ σκεφθῆ τί νὰ τῷ ἀπαντήσῃ. Τί νὰ κάμῃ; Ἡ θέσις του ἦτο ἀρεκτὰ δύσκολος...

ζητήσας τὴν Ἀλίνην, τῇ εἶπε μὲ δὴν τὴν ψυχρὰν εὐγένειαν ὅτι εἶναι εἰς τὰς διαταγὰς τῆς, καθότι ὁ ἀδελφὸς τῆς ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ.

Ἡ Ἀλίνη ἐδέχθη, καὶ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκᾶς. Ὁ Βάλδεμαρ ἠσθάνετο ὅτι θλιβερὰ ἐπέκειτο ἐξήγησις, ἐνόησε ὅτι μόνος μετὰ τῆς Ἀλίνης...

Δὲν μὲ συνεχάρητε ἀκόμη, Βάλδεμαρ, εἶπε. Τὸ ἐλθροσύνην, φαίνεται.

Ἄποστειλα, καθ' ὅσον ἐνθυμούμαι, συγχαρητήριον ἐπιστολήν, δεσποσύνη, ἀπήνησεν ὁ Βάλδεμαρ· ἐπέλιξεν ὅτι ἡ ἐπιστολή μου δὲν παρέπεσον.

Ἡ Ἀλίνη ἐμειδίασεν, ἀλλὰ τὸ μειδιάμα τῆς εἶχε τὴν θεοστυμίαν, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἔβραμεν, ὅτε ἀπήνησεν.

Εἶθε παράδοξος, Βάλδεμαρ. Ἡ συγχαρητήριος ἐκείνη ἐπιστολή ἀπυθνήσκει εἰς τοὺς γονεῖς μου. Ἐγὼ ὅμως ἐπεριμένα τὰ συγχαρητήρια σας κατ' εὐθείαν. Ἦτο ἴσως πολλὴ ἡ ἀπαίτησίς μου;

Ὁ! δεσποσύνη μου . . .

Δατιὲ δὲν μὲ ἠνομάζετε πλέον Ἀλίνην.

Ἐγὼ, ἐλέπησε, σὰς ἠνομάζω Βάλδεμαρ.

Νομίζω ὅτι ἡ μελλοντοφύου τοῦ μαρκαρίου . . .

Ὁ μαρκαρίου δὲν ζῆλεύει τοὺς φίλους μου. Μείναιτε, παρακαλῶ, εἰς τὴν παλαιὰν συνήθειάν σας.

Ἐπανορθῶ τὸ σφάλμα μου, Ἀλίνη, καὶ ἐγκαρδίως σὰς συγχάρω διὰ τὸν ἀραβῶνά σας, καὶ σὰς εὐχόμαι πᾶσαν εὐτυχίαν.

Ἡ Ἀλίνη ἐσιώπησε πάλιν, καὶ ἡ ὁμιλία διακόπη. Ὁ Βάλδεμαρ ἠσθάνθη μεγάλῃ ἀνακούφισιν ὅταν ἔβησεν εἰς τὴν νυχθήμερον εἰσοδὸν τῆς ἐπαύλειος. Καὶ σιωπῶντες εἰσῆλθον εἰς τὸν ἐκτεταμένον κήπον, ὅστις ἐφωτίζετο διὰ πολλῶν φανῶν φωταερίων. Ἡ Ἀλίνη στραφεῖσα αἰφνης πρὸς αὐτὸν, τῷ εἶπεν.

Ἐπιθύμουν ἀκόμη ὀλίγας στιγμὰς νὰ σοὶ ὁμιλήσω, Βάλδεμαρ, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀλίνη. Δὲν πρέπει ν' ἀποχωρισθῶμεν οὕτως. Ἡ νομίζεις ὅτι μοὶ εἶναι εὐχάριστον ν' ἀποχωρισθῶ ἀπὸ σοῦ, τοῦ καλοῦ τῶν νεανικῶν μου χρόνων φίλου μὲ τὴν ἔθραν μόνον συγχαρητήριον εὐχῆν, χωρὶς ν' ἀκούσω καὶ συμπληρωτικὰς τινας λόγους; Ἐνωσθὲ ὅτι σήμερον παρὰ τὴν θέλησίν σου εἶσαι πλησίον μου, καὶ ὅτι ἴσως οὐδέποτε πλέον θ' ἀπαντηθῶμεν. Δὲν μ' ἐξηγεῖς, διατί εἶσαι πρὸς ἐμὲ τόσο σκληρὸς;

Ὁ Βάλδεμαρ ἀφωπλίσθη. Ἐπὶ στιγμὰς ἐπάλασαν ἀκόμη· τέλος ὅμως ὑπέκυψε καὶ μὲ φωνὴν πλήρη συγκινήσεως εἶπε.

Γνωρίζεις, Ἀλίνη, ποία ἡ αἰτία δι' ἣν σὲ ἀποφεύγω; Ἐνωσθὲ ἀρκούντως πόσον ἡ καρδιά μου εἶναι πληγωμένη. . . Ἀλλὰ τί σοὶ μέλλει; Τί ἐνδιαφέρεται ἡ μαρκαρία Βουσιέρου, ἐὰν ὑπάρχῃ τις ἐν τῷ κόσμῳ, ὅστις ἀπεχωρισθῆ ἀπ' αὐτῆς ἐν εὐθείᾳ ὀλίγῃ καὶ ἀπελπίσῃ — διότι ἄλλως εἶχε φαντασθῆ τὸ μέλλον τῆς Ἀλίνης. Θὰ γελᾶσαι βεβαίως ὅταν ἀναμνησθῆς αὐτῆς ἐν εὐθείᾳ ὀλίγῃ καὶ ἀπελπίσῃ — διότι ἄλλως εἶχε φαντασθῆ τὸ μέλλον τῆς Ἀλίνης. Θὰ γελᾶσαι βεβαίως ὅταν ἀναμνησθῆς αὐτῆς ἐν εὐθείᾳ ὀλίγῃ καὶ ἀπελπίσῃ — διότι ἄλλως εἶχε φαντασθῆ τὸ μέλλον τῆς Ἀλίνης. Θὰ γελᾶσαι βεβαίως ὅταν ἀναμνησθῆς αὐτῆς ἐν εὐθείᾳ ὀλίγῃ καὶ ἀπελπίσῃ — διότι ἄλλως εἶχε φαντασθῆ τὸ μέλλον τῆς Ἀλίνης.

Ταῦτα εἶπων ὁ Βάλδεμαρ ἔριψε βλέμμα ταχὺ πρὸς τὴν συνοδοιπόρου του καὶ τὴν εἶδεν ὄχιωσαν καὶ τρέμουσαν. Μεταμεληθεὶς δὲ διὰ τοὺς σκληροὺς αὐτοῦ λόγους προσέθηκέν ἄμεσως:

Ἦθέλησας νὰ ὁμιλήσω, Ἀλίνη, καὶ ὁμιλήσω μὴ παρεγγεῖς τοὺς λόγους μου.

Δὲν τοὺς παρεγγεῖω, ὄχι· ἀπήνησεν ἡ νεάνης μὲ φωνὴν μόλις καταληπτῆν.

Συγχωρήσον μοι, Ἀλίνη, συγχωρήσον μοι. Συλλογίσου τὴν θέσιν μου· συλλογίσου ὅτι εἰ, τὴν ἠσθάνομαι διὰ σὲ δὲν ἦτο ἔρωσ, ἀλλὰ λατρεία. Ἦμην ὡς ἄνθρωπος φανερὰ βεβηλώσῃ τὸν ναόν, ἐν τῷ ὅποιῳ εὐρίσκειται τῆς λατρείας τοῦ ἡ εἰκῶν . . . Μὴ με διακόπτεις, Ἀλίνη· συλλογίσου τὴν θέσιν μου. Εἶπέ μοι· τί ἡδύνατο νὰ πράξῃ ἄνθρωπος ἔχων τοιοῦτον θεῖον ἐν τῇ καρδίᾳ του αἰσθημα; Ἦτο δυνατόν ὁ ἄνθρωπος οὗτος νὰ σοὶ συγχάρῃ εὐκρινῶς;

Ἡ Ἀλίνη ἐσιώπησεν. Ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς συνεκροτεῖτο ἄγῶν. Σταθεῖσα τέλος ὑπὸ φανόν εἶπεν:

Εἶπες, Βάλδεμαρ, ὅτι ἄλλως ἐφαντάζεσο τὸ μέλλον μου — καὶ ἐγὼ, σοὶ ὁμολογῶ, τὸ αὐτὸ ἔκαμα ἄνεμον, ἀλλὰ . . .

Καὶ ὁ Βάλδεμαρ εἶδε ὄραρον στίλβον εἰς τοὺς ὄφθαλμούς τῆς.

Δατιὲ νὰ ἦραι νεώτερός μου, Βάλδεμαρ; ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀλίνη. Πρὸ πολλοῦ εἶχον ἐννοήσει ὅτι μὲ ἠγάπα; ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦτον ἐθαύρων ἀγάπην παιδὸς, ἀγάπην νεανικὴν — ἐν ᾧ ἐγὼ σὲ ἠγάπησα μὲ δὴν τὴν εἶναι τῆς καρδίας μου, καὶ ἠναγκάσθη νὰ περιβάλλω τὸ αἰσθημα μου τοῦτο μὲ τὸν θώρακα τῆς ψυχρότητος, διότι ἦθελον ὁ ἔρωσ μου νὰ μὲν αἰωνίως τὸ πολυτιμότερόν μου μυστικόν. — Σήμερον ὅμως δὲν δύναμαι ἐπὶ πλέον νὰ τὸ κρῶμαι· σήμερον ἠναγκάσθη νὰ σοὶ τὸ φανερώσω.

Πρὸς τί λοιπὸν ἐδέχθης τὰς προτάσεις τοῦ μαρκαρίου, τοῦ ξένου; εἶπεν ὁ Βάλδεμαρ ζωηρῶς. Ὁ! διάρρηξον τὸν χαλαρὸν τοῦτον δεσμόν· ὁμολόγησον φανερὰ ὅτι μὲ ἀγαπᾷς — ἐνώπιον ἔλαιου τοῦ κόσμου —

Εἶναι ἀδύνατον, ἀπήνησεν ἡ Ἀλίνη.

Ἀδύνατον, λέγεις; ἀνέκραξεν ὁ Βάλδεμαρ.

Τότε οὐδέποτε μὲ ἠγάπησας! — Πίστους ἔτι θέλεις, Βάλδεμαρ, εἶπεν ἡ Ἀλίνη μετὰ πικρῶν μειδιήματων. Καὶ ἂν μὲ ἀδικῆς, τὸ ἀνεύρωμαι καὶ σὲ συγχωρῶ. Μετὰ ὄριμον σκέψιν ἡ ἐννοήσῃς ὅτι σιερά περιστάσεων ἐκτάκτων μὲ ἀναγκάζουσι νὰ συνάψω γάμον, ὃν ἡ καρδιά μου ἀποστρέφεται.

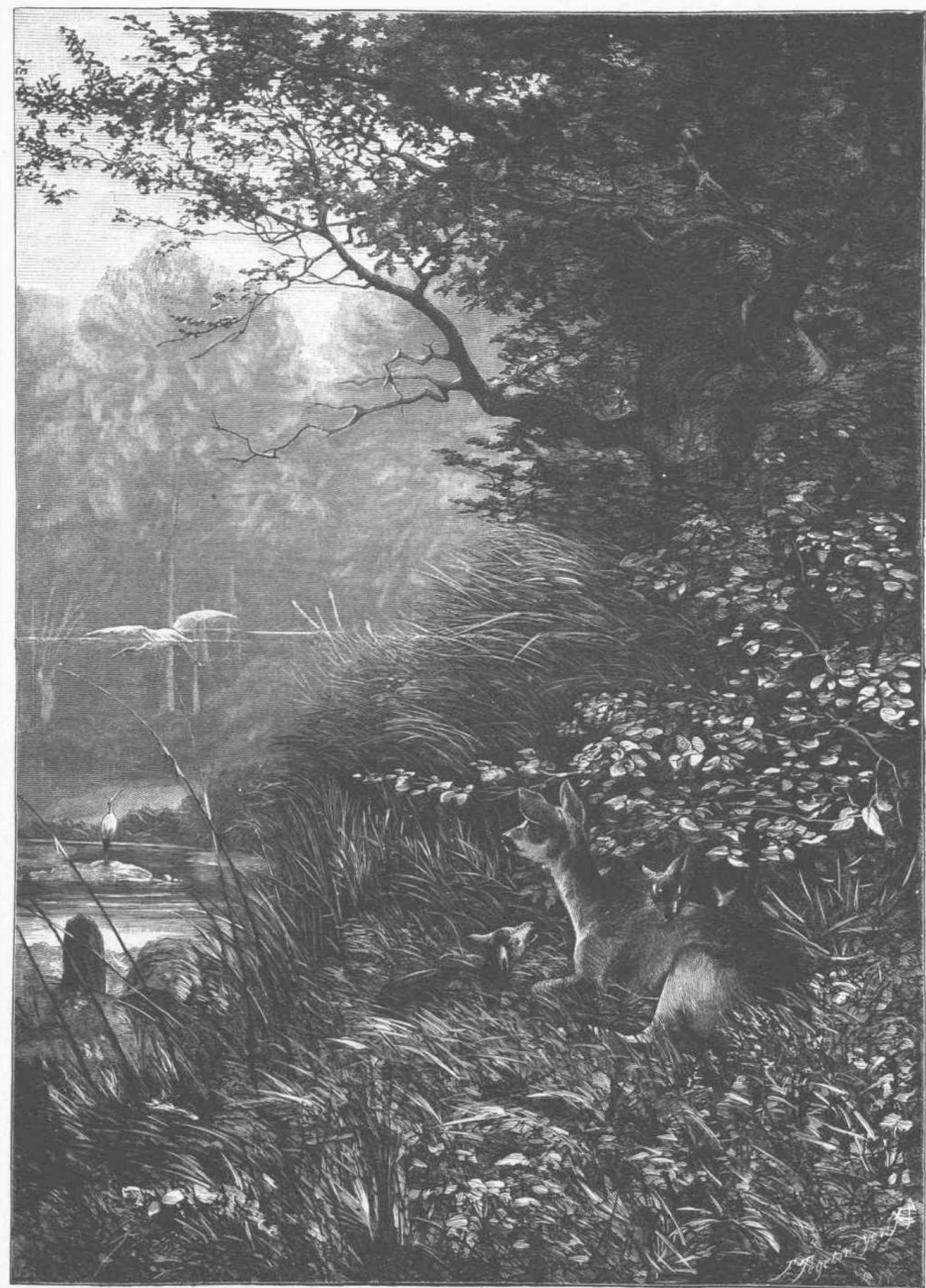
Καὶ τὸν προσέβλεπε μὲ βλέμμα τόσο ἰκετικόν, ὅστε ὁ Βάλδεμαρ, ὅστις ἦτο πρόσθε γενναῖος, δὲν ἐδέχθησε πλειότεραν ἐξήγησιν — καὶ ὑπέκυφεν εἰς τὸ ἀναπόδραστον. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς Ἀλίνης ἤρκεσαν. Ὁ Βάλδεμαρ δὲν ἔβραβε περισσώτερον· τὸ μόνον, τὸ ὅποιον κατόπιν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ ἦτο ὅτι ἡ οἰκογένεια τῆς Ἀλίνης εἶχεν ἀναλάβει πρὸ ἐτῶν τοιαύτας ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῆς οἰκογενείας τοῦ μαρκαρίου, ὅστε ἀδύνατος καθίστατο πᾶσα ἀπόρριψις τῆς περὶ τοῦ συνοικισίου γενομένης προτάσεως.

Ὁ Βάλδεμαρ ἐσιώπησε πάλιν, αἰσθανόμενος τὸ βλέμμα τῆς Ἀλίνης προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐκράτει τὴν χεῖρά τῆς. Ἐν τῇ ὀδυνῇ τῆς στιγμῆς ταύτης χαρὰ τοσαύτου σφοδρῶς κατέλαβεν αὐτὸν τὸ αἰσθημα τῆς ζηλοτυπίας, ὅστε ἄκων ἀκράχραξεν.

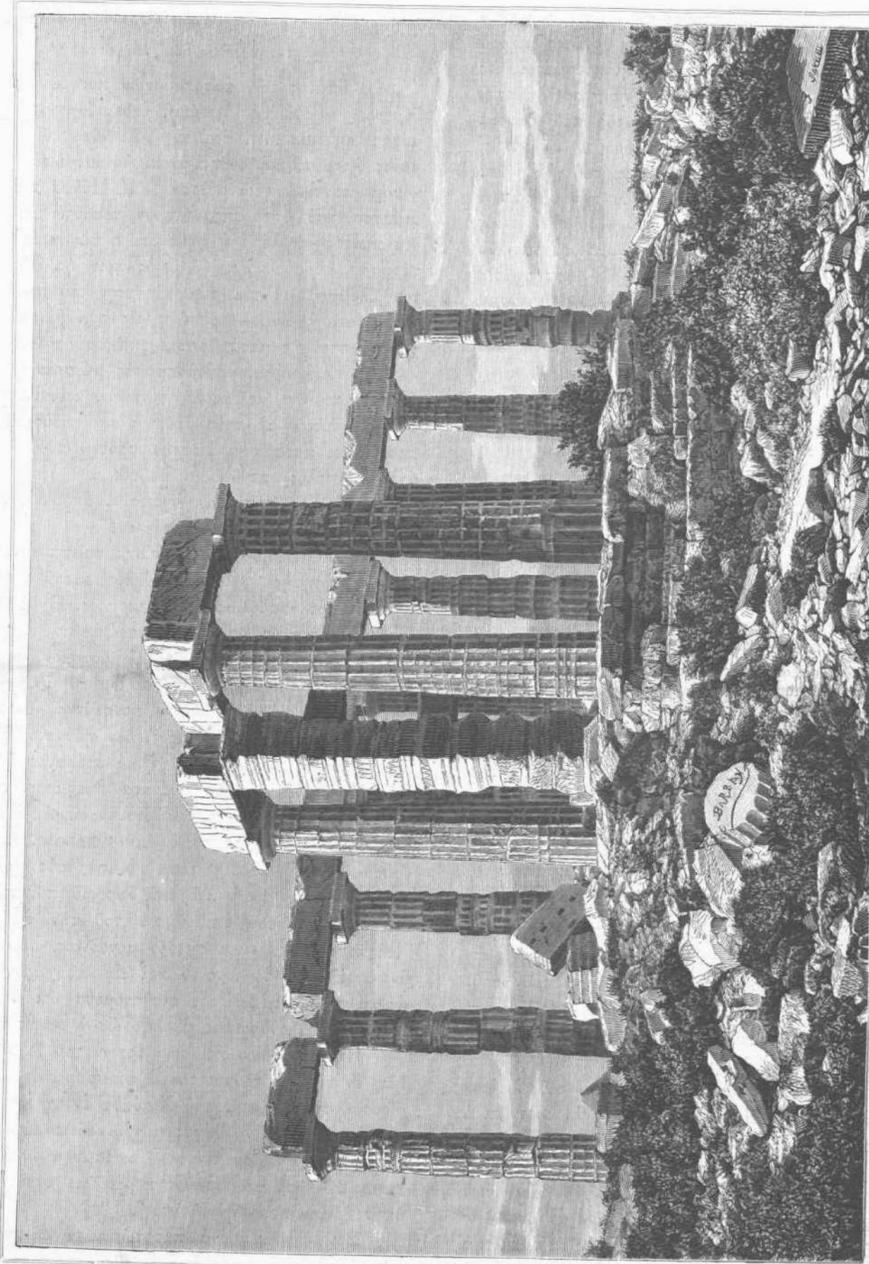
Ἐὰν ἦραι ἀληθές, Ἀλίνη, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, ὑποσχέσου μοι, ὀρκίσου μοι, ὅτι οὐδέποτε θ' ἀγαπήσῃς τὸν μαρκαρίου. Ὁ! ἐὰν ἠδυνήθη νὰ πιστώσω ὅτι θὰ τὸν ἀγαπήσῃς ποτε, ἐπρωτίμων νὰ σὲ ἴδω νεκρὰν πρὸ τῶν ποδῶν μου!

Εὐρίσκειον τὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου τῆς πατρικῆς οἰκίας. Ἡ Ἀλίνη προσβλέπουσα αὐτὸν μὲ τὸ ἔρωμα καὶ γαληναῖον αὐτῆς βλέμμα, τὸ ὅποιον τὴν καθίστα τοσοῦτον ἐλκυστικὴν, ἀπήνησεν μὲ φωνὴν ταπεινὴν νὲν, ἀλλὰ στερεάν.

(ἀκολουθεῖ.)



ΕΣΠΕΡΑ ΕΝ ΤΩ ΔΑΣΕΙ.



ΤΟ ΣΟΤΙΝΟΝ.
Ο ναός της Αθηνάς.

ΕΣΠΕΡΑ ΕΝ ΤΩ ΔΑΣΕΙ.

(Μετά εικόνας, ὄρα σελ. 360.)

Ἡ ἐσπέρα εἶναι ἐντὸς πυκνοῦ δάσους ἢ ὠραιότερα τῆς ὄλης ἡμέρας στιγμαί. Τὰ σκόττ προχωροῦσι βαθμύτων καὶ λυκαυγές μυστηριώδες καθιστᾷ τὴν ἡμερίαν μεγαλειότεραν καὶ τοῦ δάσους τὴν λαμπρότητα μεγαλοπρεπεστέραν. Κεκοπιακότα τὰ ζῶα καὶ τὰ πτηνὰ ζητοῦσι τὴν ἀνάπausιν — ζητοῦσι τὴν νυκτερινὴν των κοίτην. Τῆδε κάκεισεν ἢ πτωσίς ἐνός φύλλου, ἢ θραυσίς μικροῦ κλόνου διακόπτουσι τὴν ἡσυχίαν, ὡς ἦχοι ἀπομεμακρυσμένοι, ὡς ἦχοι χρόνων ἀρχαιοτέρων, ὡς ἀσπασμός ἐποχῆς παρελθούσης. Ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκόμενος ἐν τοιαύτῃ ὄρα ἐντὸς τοῦ δάσους αἰσθάνεται γλυκεῖάν τινα μελαγχολίαν κατακυριεύουσαν τὰ στήθη του, καὶ ὁ νοῦς του, ὡς πλανώμενος ἐν τῇ ἡμερίᾳ ταύτῃ ὑφούται πρὸς Οὐρανόν, ζητῶν τρόπον τινὰ τοῦ μυστηρίου τὴν ἐξήγησιν. Τὰ χεῖλη του λεληθότως ψιθυρίζουσι προσευχὴν, ὕμνον πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις καὶ τὰ δάση ἐποίησε καὶ τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ζῶα ἐπλασε, καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ πνεῦμα ἐνεφύσησεν. Τὸ μυστηριώδες τοῦτο αἰσθημα ἐπροσωποποίησεν ὁ ζωγράφος Κάρολος Κρόνερ ἐν τῇ ἐπιτυχεῖ εἰκόνι, ἣν σήμερον δημοσιεύομεν.

ΤΟ ΣΟΥΝΙΟΝ.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ.

(Μετά εικόνας, ὄρα σελ. 361.)

Ἀπὸ τοῦ Σουνίου, τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἀττικῆς, ἢ θέα εἶναι ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Πρὸς νότον ἢ θάλασσα στίλβουσα ὡς μέταλλον ῥευστόν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς αἱ νῆσοι, χωριζόμεναι ὡς λίθοι πολῦτοι ἐν ἀτμοσφαιρᾷ περιχρόσῳ, ἢ Εὐβοία, ἢ Ἀνδρος, ἢ Κέα, ἢ Σέριφος, ἢ Μήλος· ἀπώτερον τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς τὸ βάθος, ἀμυδροῦς παρουσιάζομεναι, αἱ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν ὄρεων τῆς Κρήτης. Ἰδοῦ τὸ ὠραῖον πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐκτυλίσσεται ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ Σουνίου ἱσταμένου περιηγητοῦ.

Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου ἴστανται ἀκόμη ὀρθοὶ 15 κίονες, ἀνήκοντες εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἐξουσιάζοντες ἀπὸ τῆς ὕψιλλης ταύτης σκοπιᾶς τὸ Αἶγιον Πέλαγος. Τὴν θέαν ταύτην τὴν ἐπιφανῆ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγες ἐξελέξαντο λίαν καταλλήλως πρὸς ἀνέγερσιν ναοῦ, ὅπως ἢ ἐν αὐτῷ λατρουμένη θεότης παρουσιάζηται ἐγγυτέρα καὶ σεβαστοτέρα. Ἦδη ὁ Ὀμηρος ὀνομάζει τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ἱερόν. Οἱ κίονες εἶναι ῥυθμοῦ δωρικοῦ, πλὴν εἶναι τοσοῦτον κατεστραμμένοι, ὥστε δύσκολον ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον ἀποβαίνει καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀρχαιολόγον καὶ σχηματίζη ὠρισμένην ἰδέαν περὶ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ ναοῦ. Γνωστὸν εἶναι μόνον ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἐκτίσθη μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους, ἐν ἐποχῇ ὅμως, καθ' ἣν ἔξοχοι εὐρίσκοντο ἀκόμη ἐν Ἀθῆναις καλλιτέχναι, καὶ καθ' ἣν μαθητῆς τοῦ Ἰκτίνου ἡδύνατο νὰ δώσῃ τὸ σχέδιον τοῦ οικοδομήματος καὶ μαθηταὶ τοῦ Φειδίου νὰ ἐπεξεργασθῶσι τὰς γλυφάς. Ἡ ὄλη ἐντύπωσις, ἣν ἐνεποιεῖ ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, φαίνεται ὅτι ἦτο ἰσχυροτέρα τῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Θησεῦς ἐν Ἀθῆναις, οἱ κίονες αὐτοῦ ἦσαν παχύτεροι καὶ ταπεινότεροι, ἔχοντες ὕψος μὲν μέτρων 6,10, καὶ κατὰ τὴν βᾶσιν των διάμετρον μέτρον 1,2. Αἱ τῆδε κάκεισεν ἐσπαρμένοι ὀγκώδεις μαρμαρίνοι πλάκες εἶναι αἱ μετόπισι τῆς ζωφόρου, ἥς τὰ ἀνάγλυφα εἶναι ἐντελῶς ἐξηλειμμένα. Πρὸς βορρᾶν φαίνονται ἀκόμη τὰ ἵχνη τῶν προπυλαίων, στοὰς ἀγούσης εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ ναοῦ.

Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἐλατρεύετο ἐν Σουνίῳ ὁ Ποσειδῶν, κατόπιν δὲ ἀντεκατέστη ἢ λατρεία αὐτοῦ διὰ τῆς λατρίας τῆς Ἀθηνᾶς. Εἰς τιμὴν τῆς θεᾶς ταύτης ἐτελοῦντο ἐν Σουνίῳ μετὰ μεγάλῃς πομπῆς τὰ Παναθηναία. Ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐκ τῶν πῆριξ νήσων συνέρρον εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην πλείστοι ὄσοι θεαταί, ἐρχόμενοι νὰ ἴδωσι τὴν ἱερὰν πομπὴν ἐξερχομένην τοῦ ναοῦ, τοὺς ἱερεῖς μὲ τὰς ποικιλοχρούους αὐτῶν στολάς,

καὶ τοὺς νέους τοὺς καινόντας θυμιάμα εὐώδες ἐντὸς ὀλοχρόσων πυξιδίων.

Τῆς ὄλης λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας δὲν ἔκεισαν ἢ οἱ ὄλγοι οὗτοι ἡμικατεστραμμένοι κίονες, οἱ τῆδε κάκεισεν ἐσπαρμένοι ὀγκώδιοι — καὶ ἡ ἐρημία καὶ νεκρικὴ σιωπῆ!

Ο LONGFELLOW.

(Ἀποθ. τῆ 13/25 Μαρτίου 1882.)

Ὁ ὕπατος τῶν ἀμερικανικῶν ποιητῶν, ὁ ἐν Εὐρώπῃ θαυμαζόμενος, ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ ἐκθειάζόμενος, ὁ ἀγαθὸς καὶ ὄντως μέγας LONGFELLOW, ἀπέθανε. Διανύσας βίον μακρὸν πλήρη εὐδαίμονος ἡμερίας καὶ δόξης ἀνεπιφύθου, ὑπέκυψε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κοινήν παντὶ θνητῷ μοῖραν. Ἡ Μουσα τοῦ, ἡ τοσοῦτος ἐνθουσιάζασα, καί, ὅπερ σπανιώτερον, τοσοῦτους παρηγορήσασα, ἐσίγησε διὰ παντός· ἡ λύρα ἢ γλυκεῖα, ἢ τὰς ἀκούας τοσοῦτων ἀνθρώπων τέρψασα, ἐθραυσθη, καὶ ὁ θεῖος ποιητῆς, μὲ τὸ ἤνεμον καὶ γλυκὺ του βλέμμα, μὲ τὴν συμπληθητικὴν τοῦ προσώπου ἔκφρασιν, μετέστη ἀφ' ἡμῶν — μετέβη εἰς τὴν χώραν ἐκεῖνην τὴν μυστηριώδη, περὶ ἧς μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας τοσάκις ἔγραψεν!

Τὸ εὐρύχωρον, μεγαλοπρεπὲς μέγαρον, ἢ ἀνταξία τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς κατοικία, κεῖται ἔρημον, κεῖται ἀπορροφασθέν· τὸ περιστύλιον αὐτοῦ μὲ τοὺς λευκοὺς στυλῆνας κίονας, οὓς χαριέντως περιβάλλει κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγρία ἀμπελοῦ, πενθεῖ καὶ τοῦτο· καὶ αὐτὴ ἡ ἑρασαρὰ τοῦ Μαρτίου αὔρα, ἣν τοσοῦτον ἡγάπα ὁ ἀποθανών, περιρρέει πένθιμος τώρα τὸ σιωπηλὸν κατοικητήριον!

Ὁ LONGFELLOW ἦτο ἐπίσης συμπληθητικὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ποιητῆς. Οἱ συνομήλικες αὐτοῦ ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς ἡγάπων αὐτὸν ἀδόλως καὶ εὐκρινῶς, οἱ δὲ νεώτεροι του τὸν ἐλάτρουσαν, ἐτέρποντο εἰς τὴν ἀντανάκλασιν τῆς δόξης του, καὶ τὸν ἀνεγνώριζον ὡς πρότυπον καὶ διδάσκαλον, διότι αὐτῷ ὄφειλον τὰ πάντα, ὡς ἐν πάσῃ εὐκρινεῖα ὠμολόγουν. Πᾶς ὁ γνωρίσας τὸν ζωηρὸν ἐκεῖνον καὶ εὐθύμον πρεσβύτερον, ὅστις κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ βίου του διετηρεῖτο νέος, δὲν ἤδύνατο ἢ νὰ ζηλεύσῃ τοιοῦτο γῆρας καὶ τοιαύτην δόξαν, ἥς ὁ στέφανος ἦτο τοσοῦτον ἐλαφρός. Πᾶς δὲ ὁ ἀναγνὸς τὰ ἀθάνατα ποιήματά του τὸν ἡγάπησε καὶ μακρόθεν, διότι οὐδέποτε εὐρεν ἐν αὐτοῖς ἰδέαν ὀλιον ἢ γνώμην ἀπρεπῆ. Ὅτι ἔγραφεν ὁ LONGFELLOW, ὅτι ἔλεγεν, ἠσθάνετο θαθεῖος ἐν τῇ καρδίᾳ του. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του εὐρίσκομεν ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ τὴν γλυκύτητα καὶ ἀβρότητα καὶ τοῦ ἐπικοῦ ποιητοῦ τὴν ἐμβριθείαν καὶ δύναμιν. Καὶ κατὰ τοῦτο εἶναι σχεδὸν μοναδικός. Ἐν οὐδᾷποτε σελίδι καὶ ἀν ἄνοιξωμεν τὸ ὠραῖον καὶ ἀφελὲς αὐτοῦ ἀριστοῦργημα, "τὸ ἄσμα τοῦ Χρισθᾶθα", αἰσθανόμεθα ὅτι ὁ γράψας τοὺς στίχους ἐκεῖνους ἦτο ἄνθρωπος ἀφελῆς ὡς ἡ φύσις καὶ ἀγνὸς ὡς ἄγγελος!

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ LONGFELLOW, ἐγράφαμεν ἤδη ἐν τῷ 17. τεύχει τοῦ Ἑσπέρου, ὅτε ἡρξίσαμεν τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἄσματος τοῦ Χρισθᾶθα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ. Ἐν ταῦθα χαράττομεν ὀλίγας μόνον λέξεις εἰς μνημόσυνον τοῦ μεταστάντος ἀνδρός, "οὗ τινος — κατὰ τὴν ὠραίαν φράσιν τοῦ HAWTHORNE — τὸ μὲν στήθος περιέχει καρδίαν παιδός, οἱ δὲ ὤμοι ὑπεστήριζον κεφαλὴν λέοντος".

Δὲν δυνάμεθα νὰ περατώσωμεν ἀξιοπρεπέστερον τὸ θραχὺ τοῦτο ἄρθρον ἢ παραθέτοντες τὴν μετάφρασιν ἐνός τῶν τελευταίων, ἀνεκδότων, ποιημάτων αὐτοῦ, ἐν ᾧ διαλάμπει πᾶσα ἡ ὄντως χριστιανικὴ αὐτοῦ ἀρετῆ.

Ὅ! μὴ λέγεις μὲ πικρίαν, ὅτι ζῆνοιος ὁ βίος. Ἡ ψυχὴ ἐν βραθυμίᾳ ἢ ψυχῇ δὲν εἶν' ἡ ζῶσα, καὶ ἀβέβαιος δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς μας ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐχει ἡ ψυχὴ καθῆκον, ἔχει ἡ ψυχὴ τὸ φῶς τῆς, τὸ δὴγαθὸν αὐτὴν εἰς ἅλας τὰς καλὰς τῆς προσπαθείας. "Εἶσαι γῶμα, καὶ εἰς τὸ γῶμα θὰ ἀπέλθῃς, θνητέ, πάλιν." Γίνωσκε, ἢ ῥῆσις αὐτῆ ἀφορὰ τὸ σῶμα μόνον.

Λύπαι, ἡδοναί, δὲν εἶναι ὁ προορισμός ἐνταῦθα, Ἄλλ' ἐνέργεια καὶ πάλη, εὐγενοῦς ἀγῶν σταδίου, Κεῖ ἄνὰ πᾶσαν αὐγὴν νέαν νέον εἰς τὰ πρόσω εἴμαι. Μακρὸν εἶν' αὐτὸ τὸ ἔργον, καὶ ταχὺς ὁ χρόνος φεύγει. Ὡς τὸ τύμπανον τοῦ πένθους ἐν ἡμέραις δυστυχίας, Ἡ καρδία μας τὸν δρόμον πρὸς τὸν τάφον ἡμῶν κρούει. Θάρρει, ἄνθρωπε, καὶ χάρει εἰς τὸ βίον τὸν ἀγῶνα, Καὶ τὴν ἀνάνδρον καὶ χυῶνον περιφρόνει ἄνηγριαν. Εἰς τὸ ἐνδοθὸν ἐκεῖνον καὶ εὐρὸ πεδίων σπεύσον, Ἐνθ' ἐν εὐγενεῖ ἀμίλλῃ θὰ ἀγωνισθῇς ὡς ἦρος. Λάμψιν μέλλοντος ἀγνώστου ἀποδώκε μακράν σου, Πρὸς τὸ παρελθόν ἐπίσης τελευταῖον λέγει Χαῖρε, Καὶ ἐν τῷ παρόντι ζῆθι μετὰ θάρρους καὶ εὐτολμίας, Φῶς ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχων τὴν εἰς τὸν Θεὸν ἐλπίδα. Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἔργα ἀναφέρ' ἡ ἱστορία, Τί κατάρωσεν ἡ τόλμη, τί ὁ νοῦς ἐπιτυγχάνει; Τοῦ Θεοῦ πλὴν βοηθόντος καὶ ἡμῶν τοῖς ἀδυνάτοις Θεοῖς ὕψιλλ ὠρίσθη καὶ ἐπαράνης πολλάκι. Εἰς τὴν μνήμην μας τίς οἶδεν; εἰς τῶν ἀδελφῶν μας ἴσως, Εἰς τὸ βάθος δυσδαεστατοῦ ὑποκώπτον δυστυχίας, Ἐν πικραῖς στιγμαῖς θὰ εὖρη θάλασον παρηγορίας, Ὅσοι' ἐμπρός, μὲ θάρρος, φίλοι! μικροὶ εἴσεθ' ἢ μεγάλοι, Οἱ καλοὶ ἐργάται οἶλοι, εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα! Ἰερὸν κανὼνα ἔχει τοῦ ἀνθρώπου ἡ καρδία, Κεῖ ὁ κανὼν ἐστίν· ἀγάπη, προσευχή, καὶ ἐργασία!"

Ἐν τέλει παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν μετάφρασιν αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ ἀποθανόντος ποιητοῦ, ἣν ἐλάβομεν.

Cambridge (Ἀμερικῆς) τῆ 21 Ἰανουαρίου 1882.

Φίλε Κύριε. Πρὸ πολλοῦ ὄφειλον νὰ εὐχαριστήσω Ἰμας διὰ τὴν εὐγενῆ Ἰμῶν ἐπιστολήν καὶ διὰ τὸ τέχος τοῦ "Ἑσπέρου", τὸ περιέχον τὴν μετάφρασίν σας τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ τοῦ α'. Κεφαλαίου τοῦ "ἄσματος τοῦ Χρισθᾶθα". Πλὴν ἐμποδίσθη ἔνεκα ἀσθενείας. . . Δέχθητε, φίλε Κύριε, τὰς εὐκρινεῖς εὐχαριστίας μου ἐπὶ τῇ τιμῇ ἣν μοι ἐκάμετε μεταφράσαντες τὸ ποιῆμά μου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ διὰ τὴν εὐμενῆ ἐπ' αὐτοῦ κρίσιν Ἰμῶν. Ἐλπίζω ὅτι ταχέως θέλει ἐκδοθῆ τὸ ἔργον σας καὶ ἐν θελίῳ, καὶ θὰ ἦμαι τὰ μάλιστα εὐγνώμων Ἰμῖν νὰ λάβω τὸ ὑποσχεθὲν μοι ἀντίτυπον.

Διατελώ, φίλε Κύριέ μου, μετὰ πλείστης ὑπολήψεως

ὁ εὐκρινῆς Ἰμῶν φίλος

Henry W. Longfellow

Η ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ
Η ΕΠ' ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΣΜΟΥ.

(Ὅρα τεύχος 21.)

Μεταγενεστέρος ὅτε κατὰ τὰς ἀρχάς τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος ἡ Ῥωσία ὑπέκυψε τῷ ζυγῷ τῶν Τατάρων, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὁ κληρὸς μόνος καὶ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν διέσωσε τὸν πρὸς τὰ γράμματα ζῆλον, κηδόμενος περὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπομένως ἅπαντα σχεδὸν τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης· φιλολογικὰ ἔργα ἀνῆκον τοῖς κληρικοῖς, ἐφ' ὧν εἶχε μεγίστην ἐπιρροήν ὁ Βυζαντισμός. Καὶ πράγματι ἐὰν ἡ Ῥωσσικὴ ἐκκλησία πρὸ τῆς Ταταροκρατίας εἰσεῖται ὕπηρες μία τῶν κυριωτέρων διοχετεύσεων τῆς βυζαντινῆς ἐπὶ τῶν Ῥωσσικῶν γραμμάτων ἐπιρροῆς, ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τῶν Τατάρων ἐπέπρωτο αὕτῃ ν' ἀναλάβῃ τὴν κυρίαν διαφύλαξιν ἐκεῖνων τῶν ἀπαρχῶν τοῦ πολιτισμοῦ, αἵτινες ἀνεφάνησαν ἐν Ῥωσίᾳ πρὸ τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος. Καὶ ὅτε κατὰ τὸν ΙΓ'. καὶ ΙΔ'. αἰῶνα οὐδεμίαν ἔχομεν γνώσιν περὶ σχολῶν καὶ περὶ διαδόσεως τῶν φώτων, ἐν ᾧ ἐν ταῖς Ῥωσσικαῖς χρονογραφίαις οὐδεμίαν ἀπαντῶμεν εἰδήσιν περὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἡγεμόνων, εὐπατριδῶν καὶ βογιάρων, παρὰ τῷ κλήρῳ ὁ αὐτὸς διατηρεῖται πρὸς τὰ γράμματα ἔρωσ, ἢ αὐτῇ πρὸς συλλογὴν καὶ ἀντιγραφήν συλλογῶν καὶ πρὸς Ῥωσσικὴν

παράφρασιν τῶν βυζαντινῶν συγγραμμάτων ἀγάπη. Οὕτω κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἰδίως ἐκφυλοφόρησεν ἢ μετάφρασις τῆς "Δημιουργίας τοῦ Κόσμου" (Μίροζδανιε) τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Πισίδου, γενομένη Ῥωσσιᾶτι ὑπὸ τινος Δημητρίου Ζωγράφου ἢ Ζωογράφου ὑπὸ τὸν τίτλον· "Αἶνος τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ δημιουργίᾳ παντός ζῶου." Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ περιγράφονται αἱ ἑξ ἡμέραι τῆς πλάσεως.

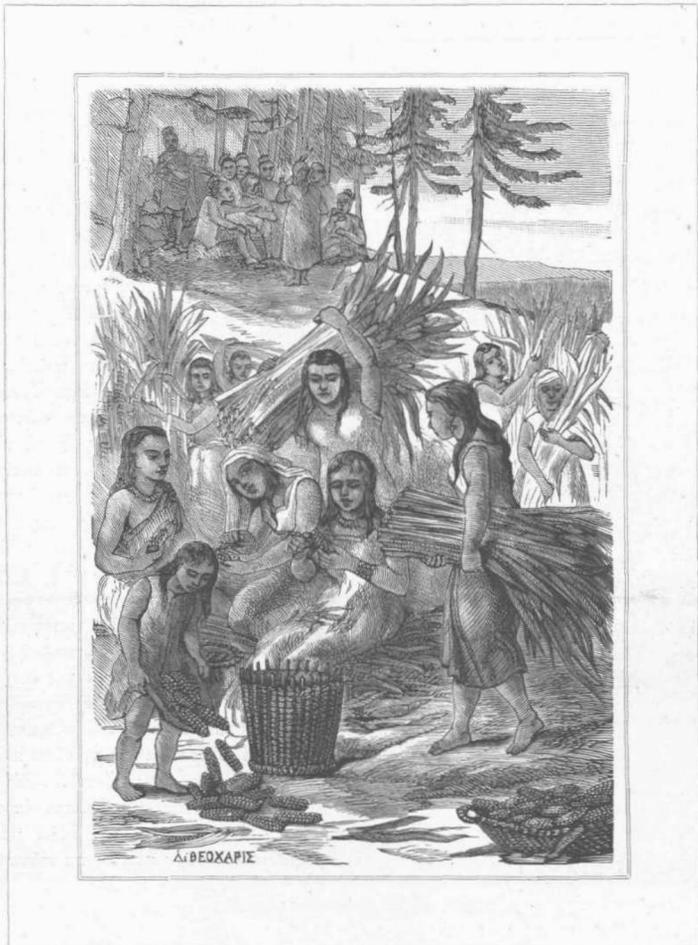
'Ἀλλ' ἐν οὐδενὶ τῶν καθαρῶς τούτων θρησκευτικῶν συγγραμμάτων διορθᾷ τις τὴν μεγίστην τοῦ Βυζαντισμοῦ ἐπιρροήν ὅσον ἐν τοῖς κατὰ τὸν ΙΕ'. αἰῶνα ἀπ' εὐθείας ἐκ Βυζαντίου εἰς Ῥωσσίαν εἰσαχθεῖσιν ἔπειτα καὶ ἠρωϊκαῖς ἀφηγήσεις. Τὰ χειρόγραφα τὰ διασωθέντα ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐποχῆς περιέχουσιν ἥδη πολλὰ ἐπη καὶ ἠρωϊκὰ διηγήματα παντοίας φύσεως καὶ ὄλης, ἥτι εἶργα ἀνήκοντα τῇ κοσμικῇ καθαρῶς φιλολογίᾳ, οὐδὲν κοινὸν ἐχούση τῇ κληρικῇ. Αὐτῇ δὲ ἡ ἔξωτερικὴ μορφή τῶν χειρογράφων τούτων, ἢ ἐπιμελῆς γραφή, αἱ ὠραῖαι προμετωπίδες καὶ τὰ κομψὰ ἀρχικά γράμματα ἀποδεικνύουσι τὴν εὐνοίαν καὶ προσοχὴν ὧν ἐκείνηται αὐτὰ ἐν τοῖς κόκλοις τῶν συγχρόνων αὐτοῖς εὐπαιδευτῶν Μοσχοβιτῶν. Ἐν τῶν σπουδαιοτέρων τούτων χειρογράφων εἶναι τὸ περιέχον τὸ περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἔπος "Ἀλεξανδριάς" (Александрѣа). Ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν ταῖς σλαβικαῖς φιλολογίαις ἀναφαίνεται ἀρχαίῳθεν, κατέστη δὲ γνωστῇ τοῖς Βουλγάροις, Σέρβοις καὶ Ῥώσσοις ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ συγγράμματος τοῦ Ψευδο-Καλλισθέου. Κατὰ τὸν Ῥώσσον φιλολόγον Πίπινι*) οὗ τὴν γνώμην πληρέστατα παραδέχομαι, κείμενον τῆς μεταφράσεως τοῦ ἀνωτέρω ἔργου ἐχρησίμεισε τοῖς Σέρβοις τὸ τοῦ Ψευδο-Καλλισθέου, καθότι πολὺ πιθανώτερον εἶναι ὅτι οἱ Σέρβοι ἤρουντο ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας τὰ πλείστα τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς λατινικῆς. Καὶ αὐτῇ δὲ ἡ Ῥωσσικὴ παράφρασις δεῖκνυε ἐν πολλοῖς αὐτῆς χωρίοις ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ κειμένου. Τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα τοῦ ἔπους τούτου περιέχουσιν ἐλληνικὰς καθαρῶς λέξεις, αἵτινες δὲν ἤβηλον βεβαίως ἀπαντῶνται ὑποτιθέμενον ὅτι τὰ Ῥωσσικά χειρόγραφα παρεφράσθησαν ἐκ λατινικοῦ συγγράμματος· τὸναντίον δὲ ἀπαντῶνται ἐν τῷ Ῥωσσικῷ κειμένῳ λέξεις λατινικαὶ παρειαφρήσασα ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ. Γνωστὸν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς βυζαντιακῆς ἐποχῆς παρέλαβε πολλὰς λατινικὰς λέξεις ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ῥωμαῖκῆς νομοθεσίας καὶ φιλολογίας. Ἐν τῷ ἐλληνικῷ κειμένῳ λ. χ. ἀναγινώσκωμεν (ὄρα MÜLLER, Pseudo-Callisthenes I. a.) "χρόνου δὲ ἱκανοῦ γενομένου ἐξωλοράτορες τινες οὕτω καλούμενοι παρὰ Ῥωμαῖοι, κατὰ δὲ Ἑλληγας κατὰσκοποι" κτλ. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ἐπὶ στιγμὴν ὅτι ἡ Ῥωσσικὴ παράφρασις ἐγένετο ἐκ τῆς λατινικῆς οὐδόλως ἡδύναμεθα ν' ἀπαντήσωμεν τὴν λέξιν "ἐξωλοράτορας" καθ' ὅτι ἐν τῇ Ῥωμαῖκῇ ἱστορίᾳ τὰ πρόσωπα ταῦτα ἀποκαλοῦνται ἀπλῶς custodes· παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ Οὐαλερίῳ μετεφράσθη διὰ τοῦ quodam temporē nuntiatum est. Τούναντίον ἔπωσ ἐν τῷ Ῥωσσικῷ χειρογράφῳ τῷ ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Ρουμάντσεβ ὑπ' ἀρ. 456 κειμένῳ, λέγεται ἀπαραλλάτως Εκκωλορατορι. Ἡ παράφρασις αὕτη ἀριδέλως καταδεικνύει τὴν τῷ ἐλληνικῷ κειμένῳ στενήν συγγένειαν. Πολλὰ ἕτερα μέρη τοῦ Ῥωσσικοῦ κειμένου κατὰ γράμμα ὁμοιάζουσι τῷ ἐλληνικῷ. Τσαούτῃ δὲ ὑπῆρξεν ἢ ἐπιρροή τοῦ τελευταίου ὥστε καὶ ἐν τοῖς ἀπείροις τοῦ αὐτοῦ ἔπους μεταγενεστέροις χειρογράφοις ἐτηρήθη ἢ αὐτῇ ὁμοίότης καὶ σχέσις. Ἐν γένει δὲ καὶ ἀπλῆ τις παραβολὴ τῶν Ῥωσσικῶν τούτων χειρογράφων, τῶν περιεχόντων τὴν "Ἀλεξανδριάδα" πρὸς τὸ ἐλλῆν. κείμενον, τὰ μάλιστα λατινικῶν. Αὐτῇ ἡ ἀρχὴ τῶν Ῥωσσικῶν κειμένων εἶναι κατὰ γράμμα μετάφρασις ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ. Δοθῆναι мнѣна бѣиη пѣрарьбъ Александрѣ Макѣдонскѣй, яко вѣв ѣвтворивъ х. т. л. (Ἀριστὸς μοι δοκεῖ καὶ γενναῖοτάτος Ἀλεξάνδρος ὁ Μακεδὼν, ἰδίως πάντας ποιησάμενος χ. τ. λ. MÜLLER, Pseudo-Callisthenes I. a.) Λίαν πιθανὸν δὲ ὅτι ἡ παράφρασις τοῦ Ψευδο-Καλλισθέου ἐν Ῥωσίᾳ,

*) Ὅρα Огнѣн. Замѣткѣн. 1855. 9. Очерка нзъ Стар. Русскоѣ Литѣратуры.

ἦτοι ἡ "Βίβλος Ἀλεξάνδρου" εἰσῆλθεν εἰς τὸ κράτος τῶν Μοσχο-
βιτῶν κατὰ τὸν Π' αἰῶνα. "Ἐκτὸς τῆς σπουδαίτητος πρὸς ἐκ-
μάθησιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, λέγει ὁ προειρημένος Πίπιν, ἡ
Ἀλεξανδριὰς κέκτηται ἰδίαν σημασίαν ὡς μία τῶν φαινοτέρων
ἐνδείξεων ἐκείνης τῆς ἐπιβροῆς, ἣν ἔσχεν ἡ ἀρχαία κοσμικὴ φι-
λολογία ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν φιλολογίας. Ἡ μεγάλη αὐτῆς δη-
μοτικότης καταδεικνύει πόσον ἐκτεταμένη ἦτο ἡ ἐπιβροῆ αὐτῆς
καὶ πόσον ἐνίοτε βαθύς εἰσέδουν εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ ξένοι
μῦθοι καὶ ἔπη περι-
βαλλόμενα παρ' αὐτοῦ
νέοις ἐθνικοῖς σχήμα-
σιν."

"Ἐτερον σπουδαῖον
τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἐπο-
χῆς ῥωσικὸν ἔπος
"Τὰ ἄλλα καὶ ὁ βίος
τοῦ Δεβγένιου Ἀκρί-
τα" (Дѣяніе и житіе
Девгеніево Акритя)
καταδεικνύει ἔτι σα-
φέστερον τὴν ἐπὶ τῆς
ἀρχαίας ῥωσικῆς φι-
λολογίας ἐπιβροῆν
τοῦ Βυζαντιμοῦ διὸ
καὶ ἐνταῦθα λεπτο-
μερέστερον θέλομεν
διεξεῆλθαι τὰ περὶ αὐ-
τοῦ. Τὸ χειρόγραφον
τοῦτο ἀνεκαλύφθη τὸ
πρῶτον παρὰ τοῦ κό-
μητος Μούσην-Πού-
σκην τῷ 1795 ἐν τῇ
ἀπεραντῆ αὐτοῦ βι-
βλιοθήκῃ τῇ ἀγορα-
σθείσῃ παρὰ τινος
ἀρχιμανδρίτου Ἰωήλ.
Δυστυχῶς ἅπασα ἡ
βιβλιοθήκη αὕτη μετὰ
τῶν χειρογράφων
ἀπετεφρώθη κατὰ
τὴν ἐν ἔτει 1812 με-
γάλην τῆς Μόσχας
πυρκαϊάν. Ἀλλὰ τὸ
κείμενον τοῦ εἰρη-
μένου ἔπους εἶχε δη-
μοσιευθῆ ἤδη πρὸ τῆς
πυρκαϊᾶς, διασωθὲν
οὕτω πλήρες. Τὸ ἔπος
τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι
ἢ παράφρασις τοῦ ἔ-
πους Chanson de Ro-
land τοῦ Διγενοῦς

Ἀκρίτα. Ὁ ῥώσος ἱστορικὸς Καραμζίνος πρῶτος, καίτοι μετὰ τινος
δισταγμοῦ, ἀπεφάνθη περὶ τῆς ξένης καταγωγῆς τοῦ ῥωσικοῦ τούτου
ἔπους, ὁ δὲ Πίπιν διείδεν ἐν αὐτῷ ὀρθότατα βυζαντιανὸν ἠρωϊκὸν
ἔπος· ὁ Α. Βεσελόβσκις ἐπὶ τέλους τρανώτατα κατέδειξε τὴν ἐλ-
ληνικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν (βρα Вѣстникъ Европы, 1875, σελ. 774).
Καὶ πρῶτον αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα τοῦ ἥρωος "Δεβγένι" (Девгеніи)
δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ ἡμέτερον Διγενῆς. Αἱ μόναι διαφοραὶ αἱ
ἐνυπάρχουσαι ἐν τῷ ῥωσικῷ κειμένῳ, ἔλλειψουσῶν τῶν ὁπίων
ἡδύνατο τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι ἀναγινώσκει ἀπλὴν μετάφρασιν τοῦ ἡμε-
τέρου ἔπους, εἰσὶν αἱ ἑξῆς· ἀφηρέθησαν ἅπασαι αἱ ὀνομασίαι τῶν
χωρῶν, τὰ γεωγραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα καθιστῶσι
τὸ τοῦ ἡμετέρου Διγενοῦς Ἀκρίτα ἔπος, γνήσιον μνημεῖον τοῦ Γ.



Δ. ΘΕΟΧΑΡΙΣ

Ἡ ΕΤΑΙΟΠΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΩΝ.

(Τὸ ἄσμα τοῦ Χιαθῶα. Κεφάλ. 13.)

αἰῶνος. Γεωγραφικῶς τὸ ῥωσικὸν κείμενον ἀρκεῖται εἰς τὴν
ἀπλὴν ἐπωνυμίαν Ἑλληνικῆς (Греческой) καὶ Ἀραβικῆς (Арабской)
χώρας, ἑλληνικῆς ἀπλῶς πόλεως (Греческій городъ) Εὐφράτου κ. τ. τ.
Τὰ ὀνόματα τῶν αυτοκρατόρων ἔλλειπουν, οὐδ' ὁ Ἀνδρόνικος, ὁ
πάππος τοῦ Διγενοῦς, ἀναφέρεται.

Τὰ ἐπιθετα καὶ αἱ προσωνομαί ἀντικαθιστῶσιν ἐν τῷ ῥω-
σικῷ κειμένῳ τὰ κύρια ὀνόματα, ταῦτα δὲ ἔλλειπουν. Ἐν τῷ
ἡμετέρῳ ἔπει ὁ ἥρωος λέγεται Βασίλειος μετὰ τοῦ διπλοῦ ἐπιθέτου
Διγενῆς καὶ Ἀκρίτας, ἐν δὲ τῷ ῥωσικῷ
"Δεβγένι Ἀκρίτ".
Ἐν τῷ ἑλληνικῷ ὁ
Ἀμυρᾶς Μουσοῦλ θα-
πτίζεται καὶ ὀνομά-
ζεται Ἰωάννης, ἐν δὲ
τῷ ῥωσικῷ λέγεται
ἀπλῶς Ἀμῆρ δηλ.
Ἐμίρης. Ἐπομένως
καὶ ἡ ἐν τῷ ῥωσ-
σικῷ ἀπαντωμένη
"στρατηγὸνα" (Стра-
тиговна) ἐκ τοῦ
στρατηγός, ὀνομά-
ζεται οὕτω κατ' ἐπί-
θετον, ἀπωλεσθέντος
προδήλως τοῦ κυρίου
αὐτῆς ὀνόματος.

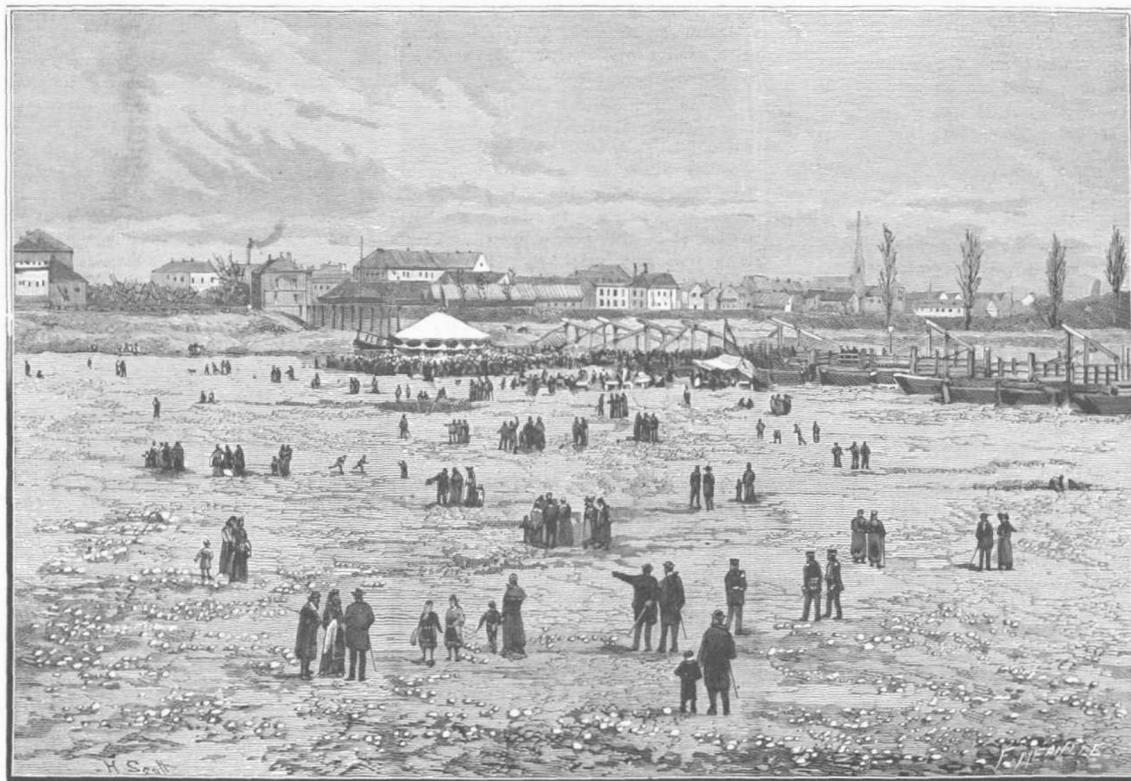
Ἐνταῦθα κρίνομεν
εὐλογον νὰ παραθέ-
σωμεν ἐν συνόψει
τὴν μετάφρασιν τοῦ
ῥωσικοῦ ἔπους. (Τὸ
ἔπος τοῦτο ἐξεδόθη
ἐν τῇ πρωτοτύπῃ
Ἑλληνικῇ γλώσσῃ
παρὰ τοῦ προσφιλοῦς
παντὶ Ἑλλήνι κ.
Σπυρ. Π. Λάμπρου
ἐν τῇ Collection des
Romans grecs en
langue vulgaire et
en vers. PARIS 1880.
Σελ. 113.)

"Ἐπὶ ἤρῃ ποτε πτω-
"χῆ χήρα βασιλικῆς κα-
"ταγωγῆς. Εἶχε δὲ αὖ-
"τη τρεῖς υἱοὺς ὠραίους
"καὶ ἀνδρείους καὶ θυ-
"γατέρα περὶ τῆς ὠραίου-
"τητος τῆς ὀποίας ἤκου-
"σεν ὁ Ἀμυρᾶς ὁ βα-
"σιλεὺς τῆς ἀραβικῆς
"γῆς. Μετὰ πολυ-

ἀριθμοῦ στρατιᾶς ἐπιπίπτει οὗτος κατὰ τῆς ἑλληνικῆς χώρας καὶ ἀρπάζει
"τὴν ὠραίαν κόρη κατ' ἣν ὦρα ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐκκληιάζετο, οἱ δὲ
"ἀδελφοὶ τῆς ἐθήρευον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Μόνον μία γραῖα ὑπῆρξε μάρτυς
"τῆς ἀρπαγῆς ταύτης. Ἐπὶ ταῖς ἐρωτήσεις τῆς μητρὸς ἀπαντᾷ αὐτή. Ἦλθε
"τῆς ἀραβικῆς γῆς ὁ βασιλεὺς Ἀμυρᾶς καὶ ἀρπάσας τὴν θυγατέρα σου,
"ἔμοῦ δὲ δέσποιναν, ἔγεινεν ἄφαντος. Ἡ μήτηρ ὀδύρεται πικρῶς ἐπὶ τῇ
"ἀπωλείᾳ τῆς θυγατρὸς τῆς. Ὅτε δὲ οἱ ἐπανελθόντες υἱοὶ τῆς τὴν ἡρώ-
"τησαν περὶ τῆς αἰτίας τῆς λύπης τῆς, αὐτὴ ἀπαντᾷ ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀμυρᾶς
"ἀπήγαγε τὴν ἀδελφὴν τῶν, τοὺς ἐξορκίζει δὲ νὰ καταδιώξωσι τὸν ἀρπαγα,
"καὶ οὕτω αὐθωρεὶ ἐτοιμάζονται ν' ἀπέλθωσι, λαβόντες τὴν εὐλογίαν τῆς
"μητρὸς. Παρὰ τὰ σύνορα τῆς χώρας τῶν Σαρακηνῶν συναντῶσι Σαρα-
"κηνὸν φύλακα, ὅστις, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν τῶν ἐν ἡ κα-
"θῆρα τοῦ βασιλέως Ἀμυρᾶ ἦναι μακρὰν, ἐπιπίπτει κατ' αὐτῶν ἐπιφύρη.
"Οὕτοι τὸν καταβάλλουσι, τὸν δένουσι σφιχτῶς εἰς τὸν κορμὸν δένδρου καὶ

"προχωροῦντες συναντῶσι παρὰ τὸν ποταμὸν Πορφυρίτην (τὸν Ξάνθον ἴσως)
"πολυαριθμοῦ τοῦ Ἀμυρᾶ χωροφύλακα, περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας τὸν
"ἀριθμὸν. Οἱ ἀδελφοὶ διαρούσι τὰς δυνάμεις τῶν, καὶ ὁ μὲν πρεσβύτερος
"προσβάλλει τὸ δεξιὸν κέραν, ὁ δὲ νεώτερος τὸ ἀριστερὸν καὶ ὁ μεσσίος
"ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ κέντρου. Ἐρχισαν δὲ νὰ βερίζωσι τοὺς σωματοφύλακας
"τοῦ Ἀμυρᾶ, ὡς ἐπιδέξιοι θερσταὶ βερίζουσι τὸ χόρτον· τοὺς μὴ περὶ τὸν
"συνέλαβον αἰχμαλώτους καὶ ὠδήγησαν πρὸς ὑψηλὸν ὄρος ὅπου τοὺς ἐφύ-
"νευσαν. Τρεῖς μόνον ἄφρασαν ζώντας ὅπως τοῖς χρησιμεύσωσιν ὡς ὀδηγοὶ
"πρὸς τὸν τόπον ὅπου εὐρίσκето ὁ Ἀμυρᾶς. Οἱ αἰχμαλωτοὶ εἶπον ὅτι ὁ
"Ἀμυρᾶς ἦτο ἐστρατοπεδευμένος ὑπὸ σκηνάς εἰς ἀπόστασιν ἑπτὰ σταδίων
"ἀπὸ τῆς πόλεως. Οἱ ἀδελφοὶ ἀποστέλλουσι τότε τοὺς αἰχμαλώτους πρὸς
"τὸν βασιλέα ὅπως μὴ προφρασιθῇ οὗτος ὅτι ἦλθον ὡς λησταί. Μαθὼν
"τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἐροθήθη, συγκλησάς δὲ τοὺς πληρεστέρους τῆς θρόνῳ
"αὐτοῦ εἶπε· "Ἀδελφοί μου, γενναῖοι ὀπλαρχηγοί, εἶδον κατ' ὄναρ ὅτι τρεῖς

κυρίως δὲ εἰς τινὰς χώρας τῆς Γερμανίας, προσβουσα ἐκ τῆς
ἐκτάκτου ἀνομβρίας καὶ τῆς ὀλίγης χιόνος. Ὅλων τῶν ποταμῶν
τὰ ὕδατα ἠλαττώθησαν ἐπαισθητῶς, ὁ δὲ σεβαστὸς Ῥήγος εἶναι ὁ
πρὸ παντὸς ἄλλου στεργθεὶς τοῦ ὕδατος αὐτοῦ στοιχείου. Ὁ πολύ-
κροτος αὐτοῦ καταρράκτης ὁ παρὰ τὴν ἐλθετικὴν πόλιν Σιαφούζην,
ὅν πάντες οἱ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐπισκεφθέντες γνωρίζουσι, κατέστη
γελοιογραφία καταρράκτου, διότι τὸ ὕδωρ οὐδὲ τοὺς ὀγκολίβους
ἡδύνατο νὰ καλύψῃ, καθ' ὧν ἄλλοτε προσέκρουον μετὰ κατα-
πληκτικῷ κρότῳ τὰ ἀφρίζοντα κύματα. Ἀλλὰ καὶ τὸ περαιτέρω
ρέυμα τοῦ Ῥήγου τὸ αὐτὸ ἔκτακτον παρίστα θέαμα, ὡς ἀποδεικνύει
ἡ σήμερον δημοσιευομένη εἰκὼν, ἡ παριστώσα τὴν κοίτην τοῦ
ποταμοῦ μεταξὺ Στρασβούργου καὶ Κέλου. Οἱ πρεσβύτεροι τῶν



Ἡ ΚΟΙΤΗ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1882.

"ἱέρακες μὲ ἐπληττον διὰ τῶν πεπερῶν αὐτῶν· τοῦτο σημαίνει ὅτι θὰ
"ἔλθωσι τρεῖς ἀδελφοὶ φέροντες καθ' ἡμῶν πόλεμον." Ἐν τοσοῦτῳ οἱ τρεῖς
"ἀδελφοὶ ἔφθασαν, καὶ λέγουσι πρὸς τὸν βασιλέα· "Δὲν γνωρίζεις οὐδὲ κἄν
"τοὺς σωματοφύλακας σου νὰ τοποθετήσῃς καταλλήλως· ἴδου ἡμεῖς ἤλθομεν
"χωρὶς οὐδεὶς νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ. Τώρα δὲ εἰπὲ εἰς ἡμᾶς, διατὶ ὡς ληστῆς
"ἀπήγαγε τὴν ἀδελφὴν μας; Ποῦ εὐρίσκειται; Ὁ Ἀμυρᾶς ἀπαντᾷ· "Ἀγα-
"πητοὶ μου ἀδελφοί· βλέπετε ἐκεῖνο τὸ ὄρος· ἐκεῖ κατεκερματίσθησαν πολλὰ
"γυναῖκες καὶ ὠραῖαι κόραι· ἐκεῖ ἐσφάγη καὶ ἡ ἀδελφὴ σας ἐπειδὴ δὲν
"ἠθέλησεν νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν θέλησίν μου." — Θέλομεν σὲ κακοποιήσῃ,
"ἢ γέλουσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀνέρχονται τὸ ὄρος ὅπως ἀνεύρωσι τὸ πτώμα τῆς
"ἀδελφῆς τῶν."

(Ἐπειτα συνέχεται.)

Ἡ ΚΟΙΤΗ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1882.

(Μετὰ εἰκόνας.)

Ἐκτακτος ἦτο κατὰ τοὺς ἤδη παρελθόντας πρώτους μῆνας
τοῦ παρόντος ἔτους ἡ ξηρασία καθ' ὅλην τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην,

κατοίκων δὲν ἐνεθυμοῦντο τοιαύτην σπάνιν ὕδατος, καὶ, ὡς εἰκός,
μικροὶ καὶ μεγάλοι, νέοι καὶ γέροντες ἐσπευδον, καὶ μάλιστα ἐν
ἡμέραις ἐορτῆς, νὰ κάμωσι τὸν περίπατόν των ἐπὶ τῆς ἀποξηρα-
μένης τοῦ ποταμοῦ κοίτης, ὅπου καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἔτρωγον, καὶ
πρὸ πάντων — ἔπινον, διότι ὁ Γερμανὸς δὲν ἐννοεῖ διασκεδᾶσαι
ἄνευ φαγητοῦ καὶ πότου. Ἐτῆ πολλὰ θὰ παρέλθωσιν, ἴσως καὶ
αἰῶνες, πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῇ ἐκ νέου εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων
ἡ κοίτη αὕτη, ἣν τὰ ἄφθονα τοῦ Ῥήγου ὕδατα κρατοῦσι διαρκῶς
ἐν μυστηριώδει σκότει.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ παραθέσωμεν
τὴν εἰκόνα ταύτην χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγινωστῶν, ἂν καὶ ἡμεῖς
οἱ Ἕλληγες εἴμεθα ἀρκούντως συνειθισμένοι νὰ βλέπωμεν ξηρὰς
κοίτας ποταμῶν, μάλιστα κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STR. 19. LEIPZIG.

ΚΑΚΑΟΝ ΤΟΥ ΒΑΡΩΝΟΥ ΛΗΒΙΓ (LIEBIG).

Εύρηται παρ' ἅπασι τοῖς φαρμακείοις καὶ παντοπωλείοις τοῦ Κόσμου.

[254

EAU DE COLOGNE.

[129

Τὸ ἄριστον καὶ μόνον γνήσιον κατὰ τὰς πρωτοτύπους συνταγὰς τοῦ ἐφευρετοῦ κατασκευαζόμενον Ὑδωρ τῆς Κολωνίας εὐρηται παρὰ τῆ Κυρίῳ

ΙΩΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ ΦΑΡΙΝΑ

JÜLICH-PLATZ No. 4

ἐν ΚΟΛΩΝΙΑ,

προνομιοῦχῳ προμηθευτῇ πολλῶν αὐτοκρατορικῶν καὶ βασιλικῶν αὐλῶν, κατόχῳ τῶν μεταλλίων καὶ θραβείων πασῶν τῶν παγκοσμίων ἐκθέσεων. Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀγοραστῶν, ὅτι ἐκάστη φιάλη τοῦ ἀρωματικοῦ τούτου ὕδατος δέον νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα **Johann Maria Farina**, καὶ τὴν διεύθυνσιν **Jülich-Platz No. 4**.



Ἄνωτέρῳ δίδομεν εἰς μικρὸν τὴν εἰκόνα τῶν περικαλυμμάτων τοῦ Α'. Τόμου τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ, κατασκευασθέντων κατὰ σχέδιον παραγγελθέν ἐπὶ τούτῳ ἐν τινι τῶν μεγαλειτέρων βιβλιοδετικῶν καταστημάτων τῆς Γερμανίας.

Ἐκαστον τῶν κομψῶν τούτων καὶ ἐπιχρῶσων περικαλυμμάτων τιμᾶται μαρκῶν 5 (ἤτοι φράγκων 6.25) καὶ ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος.

Ἀποστολὴ πλειοτέρων περικαλυμμάτων ὁμοῦ εἶναι ἀκριβεστέρα καὶ ἀσφαλεστέρα. Εἰς τοῦτο ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν Κυρίων συνδρομητῶν.

ΤΟ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ



ἐν ΛΕΙΨΙΑ καὶ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,

ἐν τῶν γνωστοτέρων χαρτοπωλείων τῆς Γερμανίας, προμηθεύει χάρτην παντὸς εἶδους καὶ ὄλων τῶν χρωμάτων εἰς τιμὰς συγκαταβατικάς.

Δέχεται παραγγελίας ἐξ ὄλων τῶν μερῶν, ἃς ἐκτελεῖ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ταχύτητος καὶ ἀκριβείας.

Τιμολόγια καὶ δείγματα πρόχειρα.

BERTH. SIEGISMUND.

[122]



Τὸ ξυλογραφικὸν τοῦτο κατάστημα εἶναι ἐν τῶν ἀρίστων ἐν Λειψία, χαίρει δὲ καὶ φήμην καλὴν ἐν ὅλῃ τῇ Γερμανίᾳ.

Πᾶσα παραγγελία, ἀναγομένη εἰς τὸ εἶδος τῆς ξυλογραφίας, ἐκτελεῖται προθύμως καὶ ταχέως. Αἱ τιμαὶ εἰσὶ συγκαταβατικά.

Τὸ κατάστημα τοῦτο, ἐν ᾧ ἐργάζονται ἄριστοι τεχνίται, εἶναι ἤδη ἰδρυμένον πρὸ 25 ἐτῶν, καὶ ἐξετέλεσε πλείστα ὅσα καλλιτεχνικὰ ἔργα ἀξία λόγου καὶ διὰ διαφόρους γραφικὰς ἐπιθεωρήσεις καὶ διὰ διδακτικὰ βιβλία.

Ὁ μακρὸς αὐτοῦ βίος εἶναι δι' αὐτὸ ἡ καλλιτέρα σύστασις.

[123

ΤΟ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΟΥ

Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΔΙΝΟΥ

ἀναδέχεται τὴν ταχεῖαν καὶ κομψὴν ἐκτέλεσιν παντὸς ἔργου ἐπιστημονικοῦ, εἰκονογραφικοῦ καὶ ἄλλων. Πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐκτύπωσιν εἰς

ΤΑΣ ΓΑΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

μετ' ἀρίστης καὶ ἀκριβεστάτης ἐκτελέσεως καὶ ἐπὶ τιμαῖς λίαν συγκαταβατικάς.

[104

Συντάκτης· Δρ. Γ. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑ. ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίῳ καὶ Λειψία. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΔΙΝΟΥ ἐν Λειψία.